

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Vesela obletnica v Grčiji

Leto dni nismo slišali o kakih neredih v Grčiji. To vsekakor preseneča, ker skoraj vso povojno dobo smo v tej ali oni zvezi skoraj neprestano slišali o kakšnih trenjih, ki so pretresala to simpatično vladavino na južni konici Balkanskega polotoka. Enkrat so napadli kralja, drugi so ga klicali nazaj, enkrat je vrto-glavi, a genialni Krečan Venizelos kot neomejni vladar gospodaril nad vsem narodom, drugi zopet je moral v temni noči bežati iz svoje domovine v tujino, od koder je pošiljal topove nad svoj lastni narod, enkrat so vzklicali temu generalu, drugi zopet ga obmetavali s kamenjem. Režimi so se menjavali v neprestanih pretresih, tako da ljudstvo ni moglo nazaj k miru, da bi svoje velike sposobnosti posvetilo bolj tvornemu delu kot je sestavljanje in razdejanje ustavnih zakonov. Narod sam pa je lezel v vedno večjo bedo. Državno blagajno so zalivali s tujimi posojili, ki so zopet večinoma šla v dim, na socialnem polju pa je zavladovala razrvanost, ki je grozila postati kronična, tako neznosno so bile prilike na delovnem trgu. Pri vsem tem pa je država lezla v popolno odvisnost od tujih držav, ki so že začele za usodo Grčije kockati ko za stvar, ki je na razpolago in ni več last nikogar, k večjemu še za nameček pri kupcih, ki si z nji velesile med seboj plačujejo tako imenovano »ravnovesje«. Pri vsem tem ni čudno, če se je začel v Grčijo zlivati komunizem v velikih kurkih in je pred malo več kot enim letom moskovska Kominterni, ki ima bistre oči za vsako gnablo, kjerkoli na zemeljski obli se pojavi, zasnovala drzno misel, da bi bilo prav, nastaviti svoj peklenski stroj revolucije prav v Grčiji, v dobri veri, da bo eksplozija potem vžigala naprej proti severu in zajela po Balkanu navzgor tudi Srednjo Evropo, medtem ko bi drugi zubeli revolucije planil iz Španije in bi se oba lepo srečala nad Evropo v razvalinah.

Sedaj pa je minilo že leto in iz Grčije ne samo da ne slišimo nič več o kakšnih preku-cijah, marveč prihajajo od tamkaj vedno bolj česta poročila o redu in disciplini, ki se vračata v življenje naroda in v upravo države. O stav-kah, ki so prej druga drugi sledile, ne slišimo ničesar več. Tudi o kakšnih novih inozemskih posojilih, ki so za vsak mali narod le zanke, ki jim jih tujina meče okrog vratu, listi vse leto niso vedeli nič poročati. Nemirni polkov-niki in generali, ki so prej bili vsi polni srbo-ritih državniških načrtov, so se sedaj pomirili in slišimo o njih samo še v zvezi s strumno presono grške vojske, ki je v teku in se tiho in nepazeno obnavlja po vojašnicah po modrih navdilih neke spoštovane avtoritete. Prvič po toliko in toliko letih izkazuje državni proračun — prebitek, ki sicer ni velik, saj dosega v našem denarju komaj nekaj več kakor pol milijarde, a je vendarle prihranek, ki dokazuje, da se država vrača nazaj k zdravemu gospodar-skerju življenju, ki hoče, da nikdo ne živi čez svoj razmere.

Potemtakem je torej 4. avgust 1936, ko je prevzel vladu v Grčiji sedanji ministrski pred-sednik Metaxas, velik dan, ki se ga na oblet-nico, kot slišimo, ves grški narod z velikim ves-eljem spominja in ga slavi kot dan, ko se je plaz, po katerem je držal navzdol, zaustavil in se je zopet začelo naporno, a dosledno in z uspehom kronano dviganje narodovega zdravja in tidi njegovega blagostanja. Prvo leto Meta-xasovega režima, ki je bil lansko leto sprejet z nekoliko malodušnosti, ker se je napovedal a številni zunanji izrazi neupogljive avtori-tete, je torej pravi blagoslov za to simpatično državo samo, kakor tudi za vse one države, ki so iskale njenega zaveznitva in v svojem pre-pričanju, da pomeni močno mirovno postavko, niso bile razočarane.

Enoletna vlada Metaxasa je vredna resnega proučevanja, ker je nazorno pokazala, da je redkokdaj narod sam kriv svoje nesreče, mar-več so temu krive večidel le nesposobne vlade. Isto velja tudi za državni napredek. Ako je vodstvo pošteno, rodoljubno, ima pred očmi jas-en cilj, v sreči pa trdno voljo, da hoče cilj doseči z moralnimi sredstvi, potem ni treba nikdar imeti strahu, da narod ne bi sledil drž-avnemu vodstvu v samohoteni disciplini in iskrenem spoštovanju. Res je, Metaxasov režim je svobodoljubnim Grkom naložil nekatera sa-mozadrževanja. Omejil je nekoliko svobodo besede in svobodo izražanja misli v tisku. Uti-hniti je morala predvsem demagogija, ki je prej bila strup v grškem narodnem življenju. Toda če je zahteval od naroda žrtve, mu je na drugi strani podaril nazaj tudi njegove pravice. Nje-gova vlada je izdala celo vrsto socialnih zaka-nov, ki so delavca rešili iz kaotične brezprav-nosti, v kateri se je moral prej sam boriti za svoj človeka vredni obstoj. Tako je bila z za-konom potegnjena meja izkoriščevanju delav-ca, ki je dobil svoj 8urni delavnik in najnižjo mejo za svoje mezde. Z drugim zakonom je vlada uvedla obvezno razsodništvo v mezdnih sporih, zopet z drugim pa splošno obvezne kolektivne pogodbe za 22 raznih industrijskih in obrtniških panog. Časnikarji so dobili moderen stanovski zakon, ki s svojimi socialnimi ugod-nostmi odtehta zatajevanje, ki ga nalaga zakon o tisku. Zadnje mesece pa je vlada uvedla po vsej državi še zakon o socialnem zavarovanju za primere poškodbe, starosti, materinstva, delovne nezmožnosti in smrti. V proračunu nai-demo silno visoke vsote za pobijanje raznih kužnih bolezni, predvsem malarije. Pol milijar-de drahem — 170 milijonov din v našem denarju — je vlada namenila samo pobijanju te strašne ljudske šibe. Na takšni osnovi seveda je znosen tudi režim avtoritete, ki pa v Grčiji nikoli ni dosegel tiste samovolje, ki odlikuje druge av-toritarne režime po Evropi, marveč je ostal več ali manj v skladu s svobodoljubnim značajem grškega ljudstva, ki se je v tisočletjih zgodovine naučilo ljubiti demokracijo. Metaxas je uvedel disciplino, to je res, a po enem letu vla-danja lahko ljudstvu pokaže, čemu je bila dis-ciplina potrebna in komu je najbolj koristila.

Kot sosed, zavezniki in prijatelji Grčije, ki smo njen razvoj od nekdanj z velikim zana-manjem sledili in ji tudi svoje pomoči, kadar-koli smo bili zanj naprošeni, nikoli nismo od-

Nova razdelitev kolonij

... če Nemčija izpolni gotove pogoje

Senzacionalni članek znanega francoskega časnika Pertinaxa

Dunaj, 4. avg. b. Pod naslovom »Možnosti in pogoji sprave med Parizom in Berlinom« je v »Wiener Wirtschafts-Woche« znan pariški časnika **Pertinax**, ki navadno piše iz virov zunanjega ministrstva, napisal sledeče misli:

»Nemški državniiki imajo dve možnosti: ali imajo rajši, da nadaljujejo s tradicionalno verigo vojnih sporov vsakih 50 let, ali pa se odločijo, da opuste svoje osvajaalne načrte vladati od Baltičkega do Sredozemskega morja. Ako bi bilo mogoče na tej osnovi doseči nemško-francoski sporazum, bi bil to gotovo najboljši porok svelovnega miru. Vsa druga sporna ognjišča izgube na pomenu sprizo usodnega nasprotstva med Berlinom in Parizom. Pamet govori za sporazum. V resnici je prava blaznost izdajati strahotne vsote za oboro-ževanje, ki vodi le v ubožanje in propast vsega človeštva.

Slišali smo razne vesti o predlogih, ki naj bi jih stavil dr. Schacht Leonu Blumu. To je vsekakor dobro znamenje in pomenja manjšo napetost med Francijo in Nemčijo. Drugo znamenje, ki je po mo-jem mnenju še dosti pomembnejše, pa je obisk poveljnika nemškega generalnega štaba v Parizu. Saj so vojaki najbolj merodajni, da govore o vojni in miru. Oni tudi morejo najbolje presoditi, kakšne senčne strani ima vojna za zmagovalce in prema-gance. Nedvomno je, da si sedanja nemška vlada prizadeva za boljše odnose s Francijo. Vendar pa se Francija ne more ubraniti vtisa, da imajo tovrstni napori le ta namen, da bi Nemčija brez

motenj hotela kriti potrebo po surovinah pri nas in v naših kolonijah, da bi nas pozneje nekoč mogla tem lažje zavojevati.

Zakaj ima Nemčija 80% svoje vojske na francoski meji

Med Berlinom in Parizom je še vedno vse pol-no spornih točk, ki utemeljujejo francosko ne-zaupanje. Tako na primer ne razumemo nem-ških vojaških priprav ob francoski, švi-carski in nizozemski meji. Imamo vtis, da so te priprave naperjene proti Franciji. Potem se žu-dimo, da ima Nemčija 80% svojih čet na francoski in belgijski meji. Tudi se ne moremo sprijazniti z zunanje-političnimi metodami Berlina. Francija ni in ne bo pozabila 7. marca 1936. Nemčija bi Pore-nje mogla vojsko zasesti tudi na podlagi pogajanj. Francoz ne more stalno prenašati, da ga kdo ogro-ža. To kaže že njegova zgodovina. Zato so metode, ki jih kdo uporablja nasproti nam, psihološko ve-like važnosti.

Isto seveda velja tudi o načinu italijanskega pisanja v zadnjih tednih. Francosko nezupanje do Nemčije se bo tisti trenutek poglelo, ko bo Nem-čija doprinesla materijelni dokaz svoje miroljub-nosti. K temu na primer spada vsaj delna umakni-tev nemških čet od zapadne meje. Tudi Francija nima 80% svoje armade na nemški meji.

Ciano napoveduje „ono staro prijateljstvo z Anglijo“

Rim, 4. avgusta. b. Italijanski zunanji minister grof Ciano je dal predstavniku »Universal Service« izjavo, v kateri poudarja, da to, kar se je doslej storilo za italijansko-britansko zблиžanje, predstavlja važen uvod za bodočo pogajanja, ker so od-stranjeni s poti vsa sumničjenja in nezupanja. Ita-lijanska javnost je s priznanjem sprejela in pozdra-vila zadnje govore angleškega zunanjega ministra Anthonyja Edena in Duffa Cooperja, po katerih je bila mogoča izmenjava pism med Mussolinijem in Chamberlainom. S to izmenjavo so italijansko-angleški odnosi stopili v novo dobo in lahko raču-namo, da bo med obema državama zopet vzklilo ono staro tradicionalno prijateljstvo, ki je vladalo v letih 1925—1935. Sporazum, ki je bil sklenjen 1. januarja, je pustil ob strani še številna nerešena vprašanja. Vprav zaradi tega je treba sedaj zgra-biti in urediti vse one stvari, od katerih je odvisna vzpostavitev trajnega italijansko-britanskega sode-lovanja. Za ureditev vseh teh vprašanj ni nobenih posebnih ovir, treba je le zaupanja, ki je v zadnjem času popolnoma izginilo. Predvsem je treba gledati na to, da se interesi Velike Britanije in Italije ne bodo krizali nikjer, zlasti ne na Sredozemskem morju, temveč je treba doseči takšen sporazum, da se bodo interesi obeh držav po možnosti izpopolnjevali.

Kar pa se tiče odmeva, ki bi ga moglo itali-jansko-britansko zблиžanje imeti na splošen položaj v Evropi, je treba poudariti, da to zблиžanje ne more biti naperjeno proti nikomur in je torej neupravičen tudi sum, da bi moglo italijansko-angleško zблиžanje imeti vpliv na prijateljsko sodelovanje med Italijo in Nemčijo, ker ta pogajanja niso omejena, temveč imajo namen, da zberejo vse one, ki želijo mir in ohranitev civilizacije.

Čemu so si pisali pisma Mussolini, Chamberlain in Hitler

London, 4. avgusta. b. »Daily Telegraph« se bavi z vzkroki, zaradi katerih se je Mussolini odločil, da se osebnostno obrne na angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina. Mussolini je pred nekaj tedni pisal nemškemu državnemu kanceljerju Hitlerju, kakšno stališče bi zavzela Nemčija, če bi Italijo napadla na Sredozemskem morju Anglija. Mussolini je v tem svojem pismu sporočil Hitlerju, da Anglija pripravlja takšen napad. Zaradi tega je tudi hotel zvedeti stališče Nemčije, če bi zares prišlo do resnejšega spora med Italijo in Anglijo. Na to Mussolinijevo pismo je Hitler odgovoril šele po dalj-šem času ter dejal, da ne more verjeti, da bi An-

rekli, imamo pa še posebne vzroke, da se vese-limo te tvorne Metaxasove enoletke. Saj se je na zunanje-političnem polju izkazala prav tako plodnosna, kakor na polju notranje okrepitve. Treba se nam je spomniti samo na tiste še ne-davne mesece, ko se je proti naši državi dvig-nila nevihta intrig, ker je z Bolgarijo sklenila prijateljsko pogodbo. Intrige so bile posebno močne v Grčiji, kjer so se nasilno hoteli uve-ljaviti vplivi, ki nam niso prijateljski. Metaxas je z močno roko in takorekoč brez vsake debate intrigante pognal iz dežele in trdno ostal pri svojih zaveznikih. Na atenski konferenci Bal-kanske zveze v začetku tega leta je v uradnem poročilu, ki je zvonko odjeknil po vsej Evropi, predsednik Metaxas izpovedal svoje zunanje-politično prepričanje, ki ga je spravil v tri besede: zvestoba Grčiji, zvestoba zaveznikom, zvestoba miru. Tako je Grčija postala v sestavi Balkanske zveze eden najmočnejših oslonov za politiko, ki je toliko koristila miru, ker je iz medsebojnega občeuvanja zaveznikov izobčila tuja vmešavanja.

Grčiji ob tako razveseljivi obletnici tudi mi iskreno čestitamo.

glija mogla in hotela napasti Italijo na Sredozem-skem morju. V svojem odgovoru Hitler Italiji ni obljubil nobene pomoči, temveč ji je priporočil, naj na miren način reši spor z Italijo.

Kisli odmevi iz Berlina

Berlin, 4. avgusta. b. Nemški tisk pokazuje še vedno veliko rezerviranost do dogodkov, ki so na-stali po izmenjavi pism med Mussolinijem in Cham-berlainom. V komentarjih poudarja nemški tisk, da morajo biti novi odnosi med Rimom in Londonom pristrčni. Londonski in rimski dopisniki nemških li-stov poudarjajo, da jim ni nič konkretnega znano ter da se bo rezultat izmenjave pism obeh pred-sednikov vlad videl šele pozneje.

Marok-Baleari

Pariz, 4. avgusta. b. »Newyork Herald« objavlja zanimive podrobnosti o diplomatskih pogajanjih v Londonu. Prav za prav gre za posebno diplomatsko delovanje o bodočnosti španskega Maroka, ker je od tega odvisna varnost Gibraltarja. Anglija je bila pripravljena, da v okviru sredozem-skega pakta prizna aneksijo Abesinije in bo v tej smeri sprožila tudi pobudo pri Zvezi narodov. Pod gotovimi pogoji bi bila Anglija tudi pripravljena priznati vladu generala Franca ter hoče v tej smeri tudi popolnoma streti odpor Francije in sovjetske Rusije. Posebno težko vprašanje pa je vprašanje Ba-learskih otokov. Anglija zahteva, naj Ita-lija odstrani z Balearskih otokov vse svoje vojne sile, Italija pa postavlja zahtevo, da dobi strateški-no postojališče v španskem Maroku. Jasno je, da je angleška admiraliteta proti temu, da bi se kakš-na tuja sila vsidrala v Ceuti. Zaradi tega predlaga Anglija ustanovitev nevtralne španske obale v Ma-roku po primeru tangerske cone. Tak sporazum bi morale podpisati Anglija, Francija, Italija in Nem-čija, medtem ko bi Rusija tudi tukaj ostala ob strani. Izjava grofa Ciana francoskemu tisku se smatra kot dokaz nove italijanske zunanje politične orientacije ter je opozorilo, da med Anglijo in Fran-cijo obstoja že gotov sporazum za zavaro-vanje baz v Sredozemskem morju.

Pamet v španski politiki

Nadalje je važno zadržanje nemške diploma-eije v španskem sporu. Ni za nas prijetno gledati, kako nemški vojaki dobivajo vedno večji politični vpliv v Španiji. Ni mogoče predvideti, kake posledice lahko iz tega nastanejo. Kaj bo s temi četami po končani državljanski vojni? Ali bodo nemški vojaki ostali v Španiji kot kolonisti, ali pa kot vojaki? Se bolj resno je vprašanje zasedbe španskih otokov. Naj v Berlinu nikar ne mislijo, da ima nemško-italijansko početje na Balearih za nasprotnika le Francijo. Tudi Anglija ne more trpeti stalne zasedbe teh otokov po centralnih vele-silah. To je danes manj voljna kot kdajkoli preje. Razen tega sem trdno prepričan, da nemški vojski krogi prav nič ne dvomijo, da bi bila vojna proti Angliji že vnaprej izgubljena. Zadržanje osi Rim—Berlin v španskem sporu je najboljši graditelj zveze Pariz—London.

Kolonije — v Aziji

Ako pa Nemčija da zagotovila, kakor sem jih nakazal, potem bi bilo mogoče govoriti o novi razdelitvi kolonialne posesti. Hočem pa takoj poudariti, da ni mogoče zadovoljiti nem-ških kolonialnih potreb na stroške strateškega položaja Francije. O kakem odstupu Toga ali Kameruna ne more biti govora. Pač pa bi bilo mogoče govoriti o kompenzacijah v Aziji ali v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Kakor mi stojimo na stališču, da nas Nemčija ne sme ogrožati, tako moramo tudi od nje zahtevati, da preneha z ekspanzijo proti jugovzhodu. Francija je glede Podonavja in Balkana podpisala pogodbe, ki jih bo v vsakem primeru držala in skrbela, da jih bodo spoštovali tudi drugi.

Vloga Rusije

Ako se Nemci za svoje zadržanje sklicujejo na rusko-francosko pogodbo, potem moram reči, da je tudi Nemčija z Rusijo sklenila po-godbo. Dalje tudi niso nikdar prenehale pogodbe med porenjsko težko industrijo in Reichswehrom na eni strani ter rusko generaliteto na drugi strani. In končno, kako naj ruske čete ogrožajo Nemčijo. Med Rusijo in Nemčijo leži Poljska, ki nobeni tuji armadi ne dovoli prehoda. Pogodba med Parizom in Moskvo torej ne ogroža varnosti Nemčije.

Na Daljnem vzhodu

Sanghai, 4. avgusta. b. Dopisnik »United Pres-sa« je po informacijah, ki jih je prejel s Kitajske prepričan, da bo sovjetsko-japonski spor, ki je na-stal zaradi napada belogardištov na sovjetski kon-zulat v Tiencinu, brzkone odločilno deloval na na-daljni razvoj političnega položaja na Daljnem vzhodu. Nankinska vlada je pričela nujno pošiljati čete na reko Deljante. Kitajski upajo, da bo sedaj tudi sovjetska Rusija podprla bodisi posredno ali nepo-sredno njihovo atvar.

Po vesteh iz Tjensporte so Japonci na raznih krajih uspešno bombardirali kitajske vojne tran-sporte, ki so bili poslani po železnici. Močno so trpele tudi kitajske avtomobilske kolone. Japonci priznavajo, da so jih na severnem Kitajskem zapu-estili vsi njihovi dosedanjji prijatelji, ki so se pri-družili centralni nankinski vladi. To je posledica vojne psihoze, ki je zajela najširše kitajske sloje. Vsi računajo, da je obračun z orožjem v roki po-stal neizbežen. Ponovno potrjujejo, da se rdeči maršal Blücher še vedno mudi v Nankingu, kjer mora opraviti zelo važno misijo.

Japonsko vojno poveljstvo na severnem Ki-tajskem je izdalo nalog, da se iz vojne cone od-stranijo vse japonske žene, otroci in pa oni moški ki niso sposobni za borbo.

Kralj Karol II. na Jadranu

Na „Dubrovniku“ v Miločer

Split, 4. avgusta. Davi ob 8 je prišel v dvor-akim vlakom romunski kralj Karol, ki je pozneje z jugoslovanskim rušilec »Dubrovnikom« odplul proti Miločeru, kjer bo prebil nekaj dni pri naši kraljevski družini. Na čast romunskemu kralju je bila okrašana železniška postaja in pa obala, kjer so se vile tudi jugoslovanske in romunske zastave. Vlak z romunskim kraljem je prišel ob 8 na po-stajo. Na peronu so čakali visokega gosta ban pri-morske banovine g. Jaklanovič, župan Du-mo Ivanišević, poveljnik mesta general Marin-

Zagrebska vremenska napoved: Jasno. Mogoče so lokalne nevihte.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno v zahodnih krajih in na Primorju, po-stopna zjasnitev v sredi države in v severnih kra-jih, oblačno z deževjem, tu pa tam bo pa prevladovalo v vzhodnih in južnih krajih. Toplota brez posebne spremembe.

Dunajska vremenska napoved: menjajoča ob-lačnost, ponekod dež, krajevne nevihte, počasno naraščanje temperature.

kovič, poveljnik pomorskega letalstva kapetan bojne ladje Predović in drugi. Ko se je vlak ustavil, je izstopil kralj v civilni obleki. Pozdravil ga je ban primorske banovine g. Jaklanovič in mu izrazil čustva prijateljstva jugoslovanskega naroda do romunskega naroda. Kralj se mu je prirečno za-hvalil, nakar so pristopili k njemu še predstavnik občine, poveljnik mesta, poveljnik letalstva in drugi. V njihovem spremstvu je kralj odšel a postaje proti obali, kjer se je poslovil od predstavnikov ter stopil v motorni čoln naše vojne mornarice, ki ga je odpeljal proti rušilecu »Dubrovniku«, ki že dva dni čaka v aplikiški luki, da ga odpelje v kraljevski dvorec »Miločer«. Ko se je kralj Karol II. bližal z motornim čolnom rušilecu, ga je ta pozdravil z 24 topovskimi streli, na rušilecu pa je bila razobežena romunska kraljevska zastava. Na rušilecu ga je pozdravil poveljnik ladje, kapetan fregate Anton Kli-ma. Romunski kralj se bo peljal z našim rušilec-om ob obali pri otoku Hvaru in Korčuli v Miločer, ka-mor bo ladja prispela ob 16.30. Do Hvara so spre-

Nadaljevanje na 2. strani

Romunski kralj v Miločeru (Nadaljevanje s 1. strani)

mijala kralja Karla vodna letala naše vojne mornarice, od Hvara naprej pa ga bosta spremljali dve motorni torpedovki in četr »Velebit« in »Rudnik«.

Cetinje, 4. avgusta. Danes ob 18.30 se je pripeljal iz Splita v Miločer na ladji naše vojne mornarice »Dubrovnik« romunski kralj Karel. V Miločer je visokega gosta sprejela kraljica Marija s kraljevičema Tomislavom in Andrejem. V imenu prebivalstva zetske banovine je kralja Karla pozdravil z zelo lepimi in izbranimi besedami ban zetske banovine Peter Ivanišević.

Dr. Stojadinović v Cavtatu

Cavtat, 4. avgusta. AA. Sredi se je semkaj pripeljal s parnikom »Dubrovnik« predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović. Mesto je bilo okrašeno z državnimi zastavami, meščani so pa priredili zelo lepo iluminacijo in ognjem, v pristanišču je pa svrta mladinska godba. Ban zetske banovine g. Ivanišević je prišel pred parnik, da pozdravi predsednika vlade.

Danes dopoldne se je predsednik vlade ogledal vojno ladjo »Dinara«, ki je zasidrana v tujakšnjem pristanišču. Nato je predsednik dr. Stojadinović obiskal Gjurjino Pašičevo, popoldne bo pa sprejel zastopnike kraljevih organizacij JRZ v Dubrovniku in Cavtatu.

Vojvoda Kentski iz Poljske v Jugoslavijo

Praga, 4. avgusta. TG. Današnja »Prager Presse« objavlja značilen dopis iz Varšave o pomenu sedanjega obiska vojvode Kentskega, brata vladajočega angleškega kralja Jurija, na Poljskem. Dopisnik, ki je svoje informacije moral črpati iz kakšnega merodajnega vira pravi, da okoliščine, v katerih se ta visoki angleški obisk razvija, nikakor ne potrjujejo prvotne domneve, da gre za zasebno nepolitično in izključno zabavi ter počitku namenjeno potovanje angleškega princa. Vojvoda Kentski je pod novim kraljem dobil čisto posebno vlogo. Njemu pripadajo one dolžnosti, ki jih običajno opravljajo angleški prestolonasledniki — vojvode valeski. Vojvoda Kentski je osebni predstavnik kralja in nositelj njegove politike tako v imperiju, kakor izven njega. Zato ni čudno, pravi praški list, če je prišel na grad Lancut, kjer je vojvoda Kentski gost grofov Potockih, tudi angleški odpravnik poslov v Varšavi in če se je sedaj odpravil tja tudi zunanji minister polkovnik Beck s šefom diplomatskega protokola grofom Jožefom Potockim. Na gradu Lancutu so v teku politični razgovori velikega pomena. Posebno važnost zadobivajo ti razgovori tudi zaradi tega, ker je vojvoda Kentski namenjen v Jugoslavijo, kjer bo obiskal kneza namestnika Pavla, pri katerem namerava ostati nekaj časa. Očitno se Poljska silno prizadeva za prijateljstvo Anglije, ki je na evropskem zapadu in v Srednji Evropi začela pripravljati svoji politiki vodilno vlogo.

„15 duš sem ...!“

Groze polni doživljaji češkoslovaškega pravoslavnega župnika pri rdečih v Španiji

Praga, 4. avg. b. Praški »Narodni listy« prinašajo zgodbo pravoslavnega češkega župnika Vincika, ki je bil več mesecev v ujetništvu rdečih španskih čet, iz katerega ga je končno osvobodilo posredovanje angleškega poslanika.

Vincik je bil aretiran v Malagi, ko se je vračal iz Afrike, kjer je nekaj mesecev deloval kot misijonar. Rdeči so ga obsodili na smrt, ker so pri njem našli fotografijo, ki ga prikazuje, kako na prostem čita sveto mašo.

Rdeči miličniki so vzeli njegovega sinčka, starega 7 let in ga vrgli iz četrtega nadstropja na dvorišče kasarne, kjer je mrtev obležal. Ubogo mater, ki je morala prisostvovati temu prizoru, je bolečina tako grozno prizadela, da je še tisti dan umrla. Nesrečni oče pa je bil prepeljan v nek zapor v mestu. Na dvorišču je videl nagromadenih več sto jetnikov, med katerimi so bile tudi ženske in otroci. Poveljnik te jetnišnice je bil komunist Jankel Midlin, judovski krojač iz Odese. Ta je stopil na sredo dvorišča in imel govor, v katerem je rekel, da mu je Bog telefoniral z nebes, naj mu pošlje 15 duš, ki bodo plačale zmago generala Franca. Svoj govor je zaključil z besedami: »Vidite, da niti Bog neče poslušati Francovih molitev! Torej 15 duš sem!«

V petih minutah je 15 ujetnikov bilo umorjenih...

Ko so ostali videli ta grozotni prizor, so pričeli vsi nemirno tekati po dvorišču sem in tja. Krojač iz Odese se je tega prizora silno radovol in rekel v smehu, da hoče še eno dušo poslati sv. Petru, da bo prošla za nas in za našo osvoboditev. In ker sv. Peter, tako je pristavil, ne razume drugega kot latinsko, mu je treba poslati dušo enega duhovnika.

Duhovnikov je bilo med ujetniki kakšnih 40.

Obiščite VI. mariborski teden!

Od 31. julija do 8. avgusta 1937. (50% popusta na železnice in parobrodih od 29. jul. do 10. avg.)

Velika gospodarska in kulturna revija! Industrija — Tekstil — Obrt — Trgovina — Kmetijska razstava — Prva fitopatološka razstava — Pokušnja vin — Zgodovina — Umetnost — Grafična razstava — Tujski promet — Akvaristična razstava — Kuncerejska, golobarska razstava — Razstava malih živali — Modna revija — Mednarodni plesni turnir — »Sen kresne noči« na prostem — Koncerti — Kongresi — Sportne prireditve — Veseliški park na razstavišču. — Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji, zeleno romantično Pohorje, vinorodne Slovenske gorice, gostoljubni, lepi Maribor — vaš vabijo!

Glasovi o konkordatu

Pravoslavni duhovnik o gonji zoper konkordat

Pravoslavni duhovnik, član JRZ iz Vukovara je priobčil v »Samoupravu« članek, v katerem med drugim izjavlja:

»V naši politični zgodovini ni bilo doslej bolj nelojalne in grde borbe, kakor je borba, ki jo vodi zoper dr. Milana Stojadinovića opozicija JNS. Ni ji zadosti parlamentarna arena, zdaj skuša nahujskati zoper jugoslovanske radikalno stranko se pravoslavno vero in cerkev. Kakšnih laži in klevet se je JNS poslužila v svoji agitaciji med ljudstvom, priča med drugim, da je nek pravoslavni kmet iz Bosne dejal, ko ga je nekdo vprašal, ali sploh ve, kaj je konkordat: »Kaj ne bi vedel, ko so pa nam te dni gospodje to natančno razložili. Konkordat, to je, efendi, da bomo morali mi Srbi prestopiti v katoliško vero, da ne bomo smeli več slaviti slave, da ne bomo več sekali slavskega koloča in da se bodo zaprle vse srbske cerkve...«

Ce kakšna opozicija skuša strnoglaviti vlado, je to razumljivo. Absolutno pa ni dovoljeno, če pri tem ruši državo samo. Kar pa je JNS zagrešila v vprašanju konkordata, to gre preko vsake meje. Zda ne gre več za našo stranko, ampak za temelje države same. Anonimni pamfletji in letaki opozicije ogrožajo red in mir in izživajo državljansko vojno. Pravoslavna cerkev je naša nedotakljiva narodna svetinja in zato nihče nima pravice, da pravoslavno cerkev uporablja kot sredstvo in orodje za svoje politične cilje. To je naravno narodno zločin. Ljudje, ki so znani kot ateisti in brezbožniki, ki se nikoli niso brigali za pravoslavno cerkev in so gazili vse njene moralne zakone, se sedaj okoli te svetinje priravljajo, izdajajo se za »borce in varuh« pravoslavne cerkve. Kdor skuša pravoslavno cerkev predstavljati kot pomočnico politične opozicije, ki ne želi sporazuma med katoliki in pravoslavci ter verskega mira in enakopravnosti v državi, ta to cerkev grdo klevetne in ji prizadeva ogromno škodo. Pravoslavci ne bomo dovolili, da bi politični kameleoni in spekulanti sveto pravoslavno cerkev vdinjali svojim strankarskim računom.

Hvala Bogu, ima laž plitvo dno in opozicija se hudo vara, če misli, da bo še dalje mogla z lažmi in klevetami goljufati našo pravoslavno javnost. Mesto oblasti in uspeha bodo provokatorji dobili na svoje čelo žig ljudstva samega, da so izdajalec pravoslavnih svetinj, ne pa branitelji pravoslavne vere in cerkve.

Angleški list o politični borbi okrog konkordata

London, 4. avgusta. AA. Tednik »Great Britain and East« objavlja od svojega balkanskega dopisnika članek iz Belgrada, ki je datiran z dne 29. julija.

Članek pravi, da je nemogoče v kratkem članku razložiti, kako je prišlo do sklepa vlade, da predloži konkordat Narodni skupščini, ker to vprašanje ni več vprašanje eporazuma o verskih načelih in tudi ni več vprašanje postopka ali pa paragrafov, ampak je postalo vprašanje najhujše politične borbe, v kateri so začeli izživati plemenska nasprotja in izrabljati znanje in lahkovernost političnih množic v čisto politične namene. Od nesrečnega ponedeljka, ko je prišlo do spopada med pravoslavno duhovščino in policijo, ki je hotela ohraniti red, so politične strasti estro nadomestile razum. Vlado stališče je bilo, da je opozicija brez vseh skrupu-

lov šla samo za enim ciljem, da bi jo poglale z oblasti in je zato, da bi nato ona prevzela oblast, razpihala vse predsodke in dvome, samo da bi dosegla ta svoj cilj.

Vlada ne pripisuje politične važnosti poučnim dogodbom v Belgradu, ki jih smatra za delo komunistov, postopatev in pristašev združene opozicije. Vlada pravi, da je nemogoče, da bi zakon, ki naj katoličanom dokaže enakopravnost z drugimi državnimi priznanimi verami, mogel biti oviran po neredih, ki jih je izzvala manjšina. Predsednik vlade je prepričan, da ugled države in discipline zahtevata, da sedaj država ne sme več nazaj in da mora vkljub vsemu konkordat biti ratificiran. Vlada in njeni govorniki so v parlamentu priznavali, da konkordat, ki je bil delo jugoslovanske nacionalne stranke, ki ga sedaj tako strupeno napada, ni idealen. Toda oni trde, da bo mogoče njegove posledice ublažiti pri izvajanju in razlagi. V vsakem primeru pa je bilo treba nekaj žrtvovati, da se uredi razmerje z Rimom in da se zadosti katolikom na Hrvatskem in Sloveniji. Izguba na ugledu in avtoriteti vlade bi bila sicer mnogo usodnejša nego morejo biti posledice konkordata.

Bati pa se je tudi načinov časnikaškega poročanja, ki je belgrajskie dogodke razpihljal v najbolj senzacionalni luči. Tako so izhajale vesti pod velikimi naslovi: »Bitka po belgrajskih ulicah« in »srednjeveške grožnje izobčenja ministrom in članom parlamenta, ki podpirajo konkordat«. Take vesti so pozornost inozemstva obrnile proč od resne stvari. Če se bo položaj razvil v smeri dogodkov zadnjih dni, tedaj bo to pomenilo, da se bo sovražstvo med plemeni povečalo in se ojačala verska nestrpnost v vsej državi, ki jo hoče dr. Stojadinović zatreti, kakor je to vedno govoril. Če bi vlada prešla v roke sovinitstvenim elementom, tedaj bi mogle biti posledice zelo resne. Toda Jugoslavija razpolaga prav tako ko Velika Britanija s sijajnim narodnim genijem, ki jo bo potegnil iz težav. Izmotala se bo iz tega položaja, pa če tudi bo to zahtevalo nekaj časa.

Patentirani rodoljubi

Glasilo JRZ v Subotici »Naše slovo« prinaša pod naslovom »Čas patentiranih patriotov« je minila, v katerem se bavi z očitki opozicije, ki med ljudstvom agitira s tem, da JRZ simpatizira s Hrvatsko seljaško stranko in da dr. Mačka ne napada. Piše sledeče:

»Kar se tiče krilatice, da predstavniki JRZ ne napadajo hrvatskega kmetijskega pokreta in da ne grdijo mačkovece kakor tudi, da mačkovi ne napadajo JRZ, je to povsem razumljivo. Čemu bi dr. Stojadinović psoval dr. Mačka in čemu naj bi dr. Maček psoval dr. Stojadinovića? Tipi JNS mislijo, da nihče ni dober nacionalist, če ne napada Hrvatov. Toda mi mislimo, da mora vsak dober in resničen jugoslovanski domoljub biti s Hrvati v prijateljskih odnosih, ker so tudi Hrvati dobri Jugoslavlani. Dr. Stojadinović je ponovno izjavil, da hoče s Hrvati sporazum in mi kot njegovi pristasi ga tudi hočemo. JNSarji pa naj le naprej psujejo hrvatski narod — uspeh ne bo izostal.«

Slovenska katoliška družina kupuje in uporablja dopisnice sv. Cirila in Metoda. Na vsaki pošti samo Din 1.—

Rabljali so zbrali enega in ga pred očmi drugih umorili.

Potem so se krvoloki izmislili »prehode«. Toda z vsakega prehoda se je manj jetnikov vrnilo. Nihče ni vedel, ko je odhajal, ali ni morda on tisti dan na vrsti. Nekega dne se je primerilo, da ni bil nihče umorjen; toda sredi noči so nas zbudili in nas nagнали na dvorišče. Prišel je tudi omenjeni krojač Midlin in nam z visokim glasom povedal, da je čez dan pozabil poslati 5 duš na drugi svet, da pa hoče v tem trenutku zamujeno popraviti z obrestmi. Zato je bilo šest ujetnikov sredi noči umorjenih. To se je večkrat primerilo. In tako so te »obrestic, ki jih je Midlin plačeval sredi noči, večkrat narasle na 10 ali 15.

V čast Stalinu...

Kadar so rdeče čete dosegle kak vojaški uspeh, so pobijali ujetnike iz zmagovalja, kadar pa so bile tepene, so jih pobijali iz maščevanja.

Domači odmevi

Hrvatski romarji so se vrnili iz Palestine

Zagreb, 4. avgusta b. Danes so se vrnili v Zagreb hrvaški romarji, ki so bili v Jeruzalemu, kjer je bilo ustanovljeno prvo hrvaško svetilišče in posvečen oltar blaženemu Niku Taveliču. Romarje je vodil nadškof koadjutor dr. Alojzij Stepinac. Med romarji je bilo tudi nekaj članov hrvaškega narodnega vodstva.

Romarji so na Oljski gori v Palestini v češkoslovaški cerkvi postavili oltar hrvaškemu mučniku Taveliču. Ze snoci so prispeli iz Splita nekateri romarji, ki so prinesli iz Jeruzalema velik križ. Danes ob 11.20 so odpotovali ostali z g. dr. Stepincom.

Na postaji so jih čakali številni predstavniki katoliške cerkve in raznih verskih društev. Ko je bil vlak že na postaji, je izstopil nadškof koadjutor dr. Stepinac z ostalimi romarji in pozdravil vernike. Zene so poljubljale dr. Stepincu roko. Godba je igrala križarsko koračnico. G. Luka Perišić je imel na romarje krajsji nagovor, v katerem je poudaril, da je nad 100.000 hrvaških katolikov podpisalo 12 velikih albumov, ki so položeni v hrvaškem svetilišču v Palestini.

Nato se je razvila procesija, ki je šla po glavnih zagrebških ulicah do katedrale. Narod je navdušeno pozdravil romarje in nadškof dr. koadjutor Stepinac; ki je vernikom govoril o pomenu romanja in vsem podelil blagoslov.

Ni več daleč dan...

Glavni organ JRZ »Samouprava« prinaša v svoji številki od 3. avgusta tega leta uvodnik, v katerem poudarja sledeče:

»Po vojni so se pojavili v naši državi ljudje, ki so iz politike napravili dobičkanosno obrt in ki mislijo, da jim nihče ničesar ne more, če neumorno rujejo in podirajo zdrave temelje družbe in politične morale, ker so prepričani, da jim je dovoljeno vse. Uvedli so v naše politično življenje metode, katerim je cilj edino to, da bi imeli v rokah oblast in da bi se je spel polastili, ko jim je zdržila iz rok. Škodljivo delovanje teh elementov je imelo pogubne posledice za našo mlado državo, ki je zaradi teh metod pretrpela že veliko škodo.

V zadnjih letih se je ljudstvo samo začelo otresati teh lažnivih apostolov in zato so izgubili tla pod nogami ter ostali osamljeni. Namesto da bi se otresli in uvideli, da je čas njihove jalove in demagogične borbe minil, so s škodljivo akcijo vnovič začeli, in to baš v času, ko je naša državi potrebno pozitivno delo na vseh poljih. Tem lovcem v molni vodi ne gre v račun, če se razmere v naši državi uredijo. Zato izrabljajo vsako priliko in uporabljajo vsa sredstva, da ljudstvo razburjajo, na pomoč pa jim prihajajo skrajneži od desne in od leve, ki ne želijo močne in slojne Jugoslavije. Značilno je, da so se temu rovarstvu pridružili tudi oni, ki uživajo glas »svobodnih zidarjev« in »demokratov«.

V tej borbi za oblast so ti politiki izgubili popolnoma iz vida državo. Ne uvidevajo, da njihova prizadevanja in podtalne akcije bolj škodijo državi nego režimu, ki ga skušajo zrušiti. Oblasliženost in sovražstvo ter nemoralna zloba jim je povsem omračila um, tako mirno in brez občitkov vesti udarjajo po državi sami in po njenih interesih, ker mislijo, da je to edina pot, po kateri bi lahko prišli spet do oblasti.

Nato nadaljuje »Samouprava«:

»Ni naša naloga, da tem ljudem damo nasvete, niti nam je mogoče, da bi jih spravili do razuma. To bo najbrž že kmalu storilo ljudstvo samo, ki ga oni skušajo zapeljivati in goljufati. Resnica je močnejša od laži. Elementi podzemlja in mraka ne morejo iz belega napraviti črno niti trajno goljufati narod in javno mnenje naše države. Danes je jasno, da miru in reda ne bo mogoče porušiti, ker tega noče ljudstvo, ki ljubi svojo rodno grudo in hoče mir in red. Prvi ljudski plebiscit, prve volitve, ki bodo prišle, bodo pokazale tem političnim sovam, da naš narod odklanja tiste, ki samo rusijo in ničesar ne grade. Ljudstvo je silo nesrečne preoklesti in hoče konstruktivne in zdrave ljudi, ki ustvarjajo.

Narod bo te politike poučil, da je država nad vsemi strankami, nad vsemi klikami in osebnimi koristmi. Ljudstvo jim bo pokazalo, da je močnejše od njih, in jih bo z eno potezo izbrisalo iz političnega življenja, in to za vedno in brez povratka. Ta dan ni daleč, zato ti ljudje že danes bledijo in drhtijo v svojih mračnih jazbinah, iz katerih mečejo laži in klevete ter zastrupljajo naše javno življenje. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da tem politikom strah pretresa telo ker se upravičeno bojijo ljudske sode. Kdor slabo dela, tega zadene tudi grd konec! Mi pa se globoko zavedamo, da smo na pravi poti in da nas ničesar od nje ne bo odvrgnilo.

Z ozirom na govor predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića v Šibeniku pa »Samouprava« od arede 4. avgusta poudarja naslednje misli:

»Tudi v vprašanju konkordata opozicija ni bila zmožna, da bi se povzdignila nad strankarske koristi in da bi resno in iskreno upoštevala koristi

Večkrat je bilo krvoprelitje vprizorjeno, kakor nam je povedal krojač Midlin, v čast Stalina. V čast sovjetski Rusiji v slavo tretje internacionale. In to vse v imenu »zakonite rdeče vlade.«

Vatikan priznal Franca?

Salamanca, 4. avg. b. »United Press« poroča, da je Vatikan priznal vlado generala Franca. Pogajanja med Vatikanom in vlado v Salamanci za priznanje nacionalistične španske vlade je vodil predstavnik Vatikana v Salamanci msgr. Anto Niccoli, ki je osebno z generalom Francem govoril o bodočih odnosih med Vatikanom in nacionalistično vlado. Nacionalistična vlada bo imela odsej v Vatikanu svojega odpravnika poslov.

Po bojiščih

Salamanca, 4. avgusta. AA. (Havas) Uradno poročilo štaba vrhovnega poveljstva nacionalističnih čet: Na asturski fronti so naše čete zavzele več sovražnih postojank. Na aragonskem bojišču se nadaljuje čiščenje. V odseku pri Albarracinu so je našim četam udalo 48 miličnikov. Meseca julija smo sestrelili 10 vladnih letal, računali je pa s tem, da jih je strmoglavilo še 30 drugih, ki so padla v sovražne strelske järke. Nacionalisti so izgubili v tem času samo 11 letal.

Štalenki tek skozi Maribor

Maribor, 4. avgusta.

Danes ob 19 so izvedli združeni mariborski klub bi v okvirju VI. mariborskega tedna propagandni tek lahkoatletov skozi mesto Maribor na tradicionalni progi: Koroščeva, Maistrova ulica, Zrinjski trg, Kolodvorska ulica, Aleksandrova cesta na cilj, ki je bil na Trgu svobode. Skupna dolžina proge je znašala 1810 m. Udeležilo se je skupno troje moštev in sicer: Maraton, Rapid in Sokol matica. Zmago in s tem krasni prehodni pokal, darovan od Mariborskega tedna, si je že drugič priborilo moštvo R a p i d a v času 4 minute, 11 sekund in 5 desetink. Nastopilo je v postavi Višnovič, Hanzi, Erželi, Wunderer, Muenik, Mühleisen in Barlovič. Drugo mesto je zasedel Sokol v času 4 min, 15 sek. v postavi Kleut, Hlade, Skok, Herič, Požar, Štok, Šmerdu. Tretji je bil Maraton v času 4 min. 18 sek. v postavi Filipič, Jerak, Ratko, Štrucelj, Šmerdelj, Koser, Vidic. Tekmovanje je bilo izredno napeto in borba na progi zelo ostra.

Boljševiziranje mehiških šol se je ponesrečilo

»Observatore Roman« poroča, da sedanji mehiški predsednik Cardenas uvaža iste metode v boju proti krščanstvu, kakor Stalin v Rusiji. Vendar skuša Cardenas svoj cilj doseči še mogoče brez krvavega preganjanja s pomočjo obširne propagande in zlasti z razkristjanjenjem šolstva. Cardenas je 11. maja objavil okrožnico, v kateri poziva guvernerje mehiških držav, da pospešujejo socialistično vzgojo, ki je najprimernejša za sedanji čas. Vendar pa se mehiški voditelji o dobroti in zanesljivosti socialistične vzgoje do sedaj niso mogli prepričati. Značilno je, da celo voditelji vladne stranke svojih otrok ne zaupajo socialističnim vzgojiteljem, ampak jih pošiljajo v privatne šole, kolikor jih je do sedaj še ostalo po deželi. Mehiški list »El Universal Grafico« s temite stavki označuje šolske razmere: »V našem zveznem okrožju je kakih 250.000 šolobveznih otrok; ker ni dovolj šol, jih more posešati šolski pouk le 128.000. Toda od teh 128.000 se jih je le 16.000 vpisalo v socialistične šole in še pri teh se dogaja, da jih razočarani starši jemljejo proč in vpisujejo drugam.

Položaj v Mehiki kljub prizadevanju predsednika Cardenas ni tak kakor v sovjetski Rusiji, ker se mehiški katoličani krepko drže in branijo svoje otroke pred duhovnim okuženjem. Zato zamisel socialistične šole po boljševiškem vzorcu polagoma propada.

Svetovni judovski kongres

Zürich, 4. avgusta b. Sredi se je pričel cionistični kongres, na katerega so prišli židje z vsega sveta. Ze iz govora prvega govornika predsednika Weizmana izhaja, da bi bila večina židov pripravljena na razdelitev Palestine že iz razloga, da judje dobijo končno svojo lastno državo. Debatna kongresu bo tajna; tajni pa bodo tudi razgovori v odboru. Pristasi razdelitve Palestine bodo zahtevali, naj se meje židovske države razširijo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. avgusta. AA. Včeraj so bile v Gradskem, okraj kavadirski, naknadne občinske volitve. Glasovalo je 330 volilcev. Za kandidatno listo Panča Jordana, kmetovalca iz Gradskega in pristaja JRZ, je glasovalo 178 volilcev, za listo dosedanjega župana in kapetana v pokoju Popovića Dragotina iz Gradskega, pa 152.

Drobne vesti

Naney, 3. avgusta. AA. (Havas.) Iznemada je umrl na ladji, s katero se je vozil na svoje novo mesto za vrhovnega poveljnika francoskih vojaških sil v vzhodni Afriki general Leon André.

Budimpešta, 3. avgusta. AA. (Havas.) V Budimpešti je preminul Jurij Maršovski, ki je spadal med voditelje nacionalno-socialistične stranke na Madžarskem. Svoječas se je Maršovski udležoval v avstro-ogrski vojski in zbral v Szegegradu protirevolucionarno vojsko. Kasneje je postal osebni tajnik pokojnega Gömbösa. Maršovski je pred leti sodeloval tudi pri znani potvorbi francoskih novčanice in bil zaradi tega obsojen na dve leti ječa.

Slovo romunskega kralja v Kranju

V torek proti večeru se je s posebnim dvornim vlakom odpeljal iz Kranja romunski kralj Karel, ki je bil na Brdu na obisku pri knezu-namestniku Pavlu, ki je romunskega kralja spremil do vlaka.

Grozote povodnji v šentjernejski dolini

Št. Jernej, 2. avgusta. V nedeljo, dne 1. avgusta so se proti večeru začeli zbirati temni oblaki v smeri proti Kostanjevici. Kmalu je začelo bliskati in iz daljave se je že čulo votlo grmenje. Mislili smo, da bo kakšna mala nevihta, saj skoro ne mine dan, da ne bi bilo kaj dežja. Toda oblakov je bilo vedno več in več. Kar strašno je bilo pogledati, kako so se kopičile svinčene mase in se počasi valile proti Gorjancem in šentjernejski dolini. Okrog 8. zvečer se je vhlj dež. Kaj takega ne pomnijo niti najstarejši ljudje v vasi! Lilo je kakor iz škafa skoro vso noč. Potok Kobilja — drugače pohleven in majhen — ki teče skozi Št. Jernej, je kmalu začel naraščati. Naraščal je vedno bolj in bolj in končno so se vodne mase kakor hudournik valile z Gorjancev v dolino in, kar je bilo na potu, je bilo vse uničeno.

Voda je nosila debela debla z Gorjancev, porinjala je spotoma plotove, jezove, nasipe in mostove; nobena ovira je ni ustavila. Prej tako lepi vrtovi, ki so bili ob potoku, sedaj sam pesek, blato in kamenje; vsi nasadi, zelenjava, sadje, celo prst, vse je vzela voda s seboj. Okrog 11 zvečer je že začela udirati voda v hiše, hleve in kleti. Ljudje so prestrašeni vstali in začeli reševati, kar se je dalo. Pogumni mesarski vajenec Slavko Medvešek je sam v zadnjem trenutku rešil 5 prašičev pos. Bambiča. Ko je prišel mlinar Androja iz Šmalčice vasi domov in hotel iti v mlin, ni več mogel. Voda je odnesla most in neusmiljeno gospodarila po mlinu. Posednica Tratinč iz Št. Jerneja, ki je imela lepo ograjen vrt, ob ograji pa eadje in lepo z grozjem obložene bradje — solzami v očeh gleda mesto, kjer je bil še včeraj vrt in ograja. Našemu cerkovniku Grabnerju Janezu in pos. Recelju je voda vdrla v klet. Kmalu je je bilo tako na visoko, da je dvignila težke sode in jih premetavala po kleti.

Tudi v mnogih vaseh v šentjernejski občini je voda napravila veliko škodo. Tako je v Gornjem Vrhpolju pos. Špiljarju prestavila hišo. Drugod je zopet stisnilo hišo. Sadovnjaki so uničeni. Ponekod je voda tako hitro prihrumela v hleve, da so morali živino vleči skozi strop. V Dolnjem Vrhpolju je tudi mlinarju Rangusu uničilo mlin. Tudi polja, kjer je komaj vzklila ajda, je voda popolnoma uničila. V Pleterjih, v Vratnem, v Apneniku, je tudi zelo veliko škodo. Kako moč je imel tukaj hudournik, se vidi na nekem hrubu, ki ga je voda odtrgala in postavila na občinsko cesto. V samostanu Pleterje je voda vlomila velika vrata, vdrla v kaple in v glavno cerkev, po hodnikih pa drla kakor hudournik. V znani romarski cerkvi v Novem Lurdu je bila voda tako visoko, da je dosegala celo oltar. V Štrajbozu je velik del gozda prestavilo. Na studenec, ki je bil šele pred par leti zajet, je nanosilo 3—5 metrov gramoza. Pod Volčkovno vasio je odneslo celo par električnih drogov, ki so jih ravno pripravili za napeljevanje elektrike. Na Selih je mlinarju Pirkoviču odtrgala del hiše.

Pa ne samo pod Gorjanci, tudi one vasi, ki so precej daleč stran, so zelo trpele zaradi povodnji. V Čadražih so le s težavo rešili živino iz hleva. V Dolnjem Gradišču je Luzarju odneslo škafe in stole, ki jih je imel pripravljene za semenj. Tudi 30 komadov perutnine je utonilo. Okrog vasi Groblje so uničene njive z ajdovimi posevki; krompir, repo in peso je razneslo po njivah. Na Sončniku je

pot 1 m globoko skopalo. V vinogradih so hudourniki napravili zelo veliko škodo. Saj je trte s koreninami vred izpulilo in odneslo. Pod Rusovo zidnico je nanoslo okrog 100 voz kamenja na sadni vrt.

S strahom gleda naš kmet v bodočnost. Saj je škoda naravnost velikanska. Polja, vinogradi, celo poslopja, vse je poškodovano ali uničeno. Zima bo, kje naj vzame dinar za obleko, obutev, davke, saj mu je še to, kar je s trdom pridela in si pridobila, odnesla povodnji. Upamo, da bodo mero-dajne oblasti to uvidele in priskočile prizadetim na pomoč.

Velike povodnji v Slov. goricah in Apaški kotlini

Sv. Ana v Slov. goricah, 4. avgusta.

V nedeljo zvečer so tudi po Slovenskih goricah in po Apaški kotlini bili hudi nalivi, ki so trajali vso noč. Iz oblakov se je zlilo toliko vode, da so ceste kar kmalu bile vse preplavljene in podobne pravih hudournikom. Banovinska cesta Sv. Ana—Apače je bila preplavljena dva dni in je bil ves promet ustavljen. Vode so Pesniško in Ščavniško dolino popolnoma poplavlile ter naplavile na njive in travnike mnogo peska in blata. Poljski pridelki so po večini uničeni ter je škoda silno velika. Tudi tem krajem oblast morala priskočiti na pomoč.

II. vseslovanski pedološki kongres v Ljubljani 26., 27. in 28. avg.

Priprave za ta nadvse važen mladinoslovni kongres, ki je prvi tovrstni v Jugoslaviji, so v polnem teku. Pri pripravljalnem odboru v Ljubljani so se osnovali naslednji odelki: kongresni, etnografsko-prehranjevalni, propagandni in ekskurzijski. Prijave se prihajajo in je doslej prijavljenih nad 100 udeležencev. Opozarjamo, da je v interesu vsakogar, ki se namerava udeležiti kongresa, da svojo udeležbo takoj prijavi pripravljalnemu odboru v Ljubljani in nakaže na poš. ček. račun št. 17.471 prijavno din 20. Po prejemu prijavnine mu bo odbor dostavil izkaznico, ki mu omogoča dostop na: vsa predavanja, slavnostni koncert »Trboveljskega slavčaka in vse razstave. Predavanja se bodo vršila v petih dvoranah: na Taboru, v Delavski zbornici, v Franciškanški dvorani, Filharmonični dvorani in v magistratni dvorani. Predavanja bodo pojasnjevali diagrami in ekioptične slike. Predavali bodo mladinoslovci iz Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske in Bolgarije. Vsa predavanja se bodo v kratkem prevedla tudi radi boljšega razumevanja na slovensčino. Nadvse zanimive in važne bodo razstave po številu 7 v poslopju ženske realne gimnazije — Licej v Ljubljani. Opozarjamo posebno na razstave iz Češkoslovaške: reformnošolsko, domoznansko in razstavo o pomožnem šolstvu. Častni predsednik kongresa je rektor ljubljanske univerze dr. Maks Samec.

Po katoliški morali je samomor smrten greh. V gotovem oziru je to najstrašnejši greh, ker ga ni več mogoče popraviti, če samomorilec neposredno sledi smrti ali če samomorilec pade takoj v nezvest in se ista konča s smrtjo. Seveda Bog more tudi samomorilca še rešiti. V trenutku mu more dati tako močno milost, da samomorilec še obžaluje svoje grehe in dobi odpustanje. Tak slučaj se pripoveduje iz življenja sv. Janeza Vianeya. A to je posebna milost božja, ki jo Bog da, če jo hoče. A tudi v tem najboljšem slučaju, kdo ve, kako dolgo bo moral samomorilec v vseh trpeti. Tudi v tem slučaju je prišel z dežja pod kap. Kaj pa šele, če ga je smrt zalotila v smrtnem grehu in mu Bog pred smrtjo ni dal izredne, nezasužene milosti, da se obžaluje svoje grehe! Tedaj velja o samomorilcu ona beseda Odršenikova, ki jo je izrekel o samomorilcu Judežu: Boljše bi bilo, da bi tak človek rojen ne bil! Duše samomorilec ne more ubiti, in če je duša pogubljena, bo po sodnem dnevu tudi telo moralo živeti v večnem ognju.

Najkrepkejši jezik proti samomoru je živa vera. Slišal sem med svetovno vojno izobraženega moža, ki je moral bežati iz dežele, v kateri je služboval, ko je rekel: »Človek bi obupal, ko bi vere ne imel.« — Da, vera, ta drži človeka pokoncu v kriznih in težavah življenja. In iz te vere raste upanje in zaupanje v Boga. Neka žena, ki je morala že silno mnogo hudega pretrpeti v svojem življenju, mi je rekla: »Stokrat bi že šla v vodo, če bi vere ne imela. Kdor stori samomor, mu manika vere.« — Mnogo resnice je v teh besedah. Če bi samomorilec trezno pomislil: Vse na svetu mine, večnost pa nikoli ne mine — ali bi si vzlet življenje?

Šketov spominski dan 8. avgusta na Mestinjem

Slovenska javnost počasti spomin vzgojitelja in urednika prof. dr. Jakoba Šketa, tako da se udeleži prireditve šmarnskega fantovskega prosvetnega krožja na Mestinjem.

Na predvečer kresovi.

Nedelja, 8. avgusta: Ob 8.36 in 9.26 sprejem gostov pri vlakih.

Ob 10. sv. maša na prostem, ki jo daruje predsednik Družbe sv. Mohorja g. stolni dekan dr. Franc Cukala. Po sv. maši na rojstnem domu na Vrhov odkrite spominske plošče. Govori g. ravnatelj dr. Franc Kotnik. Popoldne končamo to narodno prireditev z igro »Miklovo Zalo«. Ugodne zveze z vlakii!

Ce bo deževalo, bo sv. maša pri sv. Benediktu, igra pa v Gasilskem domu.

Celjska razstava

Celje, dne 4. avgusta 1937.

S pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja nad celjsko razstavo je bilo naše mesto zelo počašeno. Istotako vsi razstavljalci. Zato je ta vest vzbudila med prebivalstvom splošno zadovoljnost.

Za razstavo vlada splošno zanimanje. Vključ abšemnu vremenu je bil v nedeljo obisk nad vsako pričakovanje lep. Razstavo je med drugimi obiskal predsednik ljubljanskega veleposlana g. industrijalec Bonač, ki se je o njej zelo lahkavo izrazil in čestitil odboru in razstavljalcem. V ponedeljek je obiskal našo razstavo g. pred. »Grazer Herbst-messe«, ki se je istotako o njej pohvalno izrazil. Rekel je: »Razstava je majhna, a zelo lepa.« Tudi med tednom prihaja na njo mnogo občinstva, posebno je opaziti precej tujcev.

Delavcem, ki bi radi prišli na delo v Belgijo!

V Belgiji začasno ne more biti sprejet noben Jugoslovčan na delo, dokler nima v svojem pravilno izstavljenem potnem listu — belgijski vizum, s katerim mu je omogočeno bivanje v Belgiji. Vizum za bivanje v Belgiji dobi delavec na osnovi »sprejemnega lista za delo« (Anfnahmeschein), ki mu ga izstavi katerokoli tukajšnje belgijsko podjetje, ki je obenem tudi jamstvo za delavca, da ima delo! Ta sprejemni list pa mora biti overjen, odnosno odobren od tukajšnjega ministra za delo. Le v tem slučaju lahko zaprosi delavec na belg. konzulatu za vizum — ki pa mora biti odobren po belg. ministertvu javne varnosti (Sûreté Publique). Tega

Udeležite se velikega

prosvetnega tabora v Ptuj

dne 19. septembra 1937

odobrenja pa nihče od jug. delavcev ne dobi; dobe ga samo specialni, odnosno strokovni delavci, katere bi podjetja rabila, toda le v slučaju, če bi takih strokovnjakov primanjkovalo med Belgijci.

Turistovski vizum je seveda lažje dobiti. Ne hasne pa za drugo, kot pač samo za ogledovanje in potovanje po Belgiji! V delo pa s takim vizumom nihče ni sprejet. Ti vizumi se izdajajo navadno za dobo enega meseca. Dobijo pa se tudi vizumi za poset sorodnikov v Belgiji (takozvani »Besuchs-wisum«). Ti se izdajajo na belg. konzulatih navadno in največ za dobo treh mesecev, če imaš pravilno izstavljen potni list, in sicer osebam, ki so prejele od sorodnikov polico, (takozvano »Demande de visa«), overovljeno od tukajšnjih oblasti, to je: policijskega komisariata, delodajalca in kralj. poslanstva. Tudi ta polica mora biti odobrena po belg. ministru javne varnosti. V Belgiji je lahko torej samo na obisku!

Zadnje čase prihajajo skoro dnevno pa dva, trije delavci iz Jugoslavije, eni sploh brez vizuma, drugi s turistovskim vizumom, ki ga je dobil kje v Nemčiji, tretji s posebnim vizumom. Posrečilo se je res nekaterim, da so bili sprejeti začasno v delo! Delodajalec pa mora najaviti delavca polic. komisariatu, slednji pa belg. ministertvu javne varnosti. Od tu pa v nekaj dneh sledi povelje, da morajo vsi ti delavci takoj zapustiti Belgijo, ker nimajo odobrenih vizumov za bivanje v Belgiji. Nobena prošnja, nobena intervencija ne pomaga nič, ker so v teh ozirih belg. oblasti silno natančne in v svojih odredbah nepopustljive!

Belgijska podjetja, kakor sem informiran iz prav dobrih virov, so zadnje čase ponovno predložila svojim oblastem v odobritev prošnje za zaposlitev nekaj sto delavcev Jugoslovčanov v svojih obratih. Imajo upanje v ugodno rešitev.

Dokler pa je odobritve ni, svetujem vsakemu delavcu, ki bi skušal nepravilnim potom priti v Belgijo za delom, da naj svojo namero opusti, ker so bo še večji revež vračal nazaj.

Svetujem iz izkušnje in dejstev in ker želim vsakemu ubraniti zlo v katerega se gotovo podaja!

Štoviček Svatopluk, iselj. učitelj v Belgiji.

Obsojeni krivoprisežniki 10 ljudi v devetih tožbah 47krat po krivem priseglo

Celje, 4. avgusta.

Poročali smo že, da se je začela pred malim se- natom okrožnega sodišča v Celju razprava proti desetim krivoprisežnikom iz občine Št. Vid pri Grobelnem Razprava je bila dolgotrajna, ker je bilo zasliševanje prišlo zelo mučno. Nekateri obtoženci so kljub vsem dokazom vztrajali pri svojih lažnih izpovedih in zanikali krivdo. Enemu izmed njih je postalo elabo, ko so mu dokazali lažno pričevanje, ko pa se je zopet zavedel, je vstal in povedal po pravici. Pozneje, v drugi zadevi, pa je začel zavlačevati in zavijati zadevo. Drugi obdolženec pa je krivdo priznal, zmigal z ramami in dejal: »Hm, res sem po krivem prisegel!« Na vprašanje predsedni- kovo, če kaj hodi v cerkev, kjer učijo, da se ne sme po krivem prisegati, je odgovoril: »Prej sem hodil, ko pa sem to storil, pa nisem šel več, ker sem bil nevreden, da bi bil v cerkvi!« Dve obtožbenki sta svojo krivdo skesano priznali in govorili prav na hitro, kakor da bi radi vse naenkrat izpovedali in si čim prej olajšali svojo težko vest.

Prisegli so krivo o malenkostnih zadevah

Kovač Anton je 12. oktobra leta 1933 vložil tožbo zoper Kojtrerja Jakoba in Magdaleno na okrajnem sodišču v Šmarju pri Jelšah za zmanjšanje kupnine za kravo v znesku 400 din, katero je kupil od tožencev za 1900 din. Ker pa krava ni imela pogojenih 6 litrov mleka na dan, je prišlo po zatrevanju tožnika do nove pogodbe, s katero sta toženca popustila na kupnini 400 din, katerih mu pa kasneje nista hotela vrniti. Na dotični razpravi sta bila zaslišana kot prič Cerovšek Miha in Povalej Anton, ki sta pod prisego izpovedala, da je prišlo res do take pogodbe in da sta se toženca zavezala vrniti 400 din. Kljub temu pa je sodnik tožbeni zahtevek zavrnil, ker se ni mogel prepričati o resničnosti izpovedb priče Cerovška in Povaleja. Obdolženi Cerovšek Miha je krivdo krive prisegel v preiskavi zanikal, prav tako tudi na razpravi, Povalej pa je po dolgem oklevanju priznal in izpovedal, da je tudi Cerovšek krivo prisegel, ker ju je na to nagovoril Kovač Anton. Kovač Anton pa se ni dal miru radi teh štiri sto din, temveč je vložil tožbo za obnovo postopanja, češ da sta se mu nekaj dni po razpravi javili prič Goručan Ignac in Alojzija, katerima dvema je istotako znano, da je res prišlo med spornima strankama do ponovne pogodbe. V tej pravdi sta bili zaslišani ti dve prič dvakrat in prav tako s prisego lažno izpovedali. Tako je okrajni sodnik prošnji ugodil in obsodil Kojtrerja na 400 din in v plačilo stroškov. Obdolžena Goručan Ignac in Alojzija sta sedaj priznala, da sta obakrat po krivem prisegli na pri- govarjanje Kovača Antona.

Dne 28. septembra 1934 je vložil šket Karol na okrajnem sodišču v Šmarju zoper Povaleja in Julijano tožbo zaradi 1300 din, češ da jih je njima v letu 1931 posodil v dveh obrokih, da pa mu tega posojila nočeta vrniti. Toženca sta to posojilo sploh zanikala in se sklicevala na prič Kovača Antona in Cerovška Miho, ki bosta potrdila, da se je tožnik sam v jeseni leta 1933 na sejmu v Celju izrazil, da mu toženca ničesar ne dolgujeta. Priči Kovač Anton in Cerovšek sta to pod prisego izpovedala, zaradi česar je tožbo okrajni sodnik zavrnil. Tožnik je vložil priziv na okrožno sodišče, ki je tudi priziv zavrnilo in tožnika obsodilo na povračilo stroškov. Povalej Anton je sedaj priznal, da je šket po pravici tožil njega za denar in da je pravdo izgubil le radi tega, ker je naprosil Povaleja priči, da sta lažno izpovedali.

Golež Ludvik je vložil na okrajnem sodišču v Šmarju pri Jelšah zoper Cerovška Mihaela in Jerneja tožbo zaradi 2.300 din. To pravdo je izgubil, ker so priče Tkavc, Kovač, Goručan Alojzij in Ignac ter Verovšek Marija pod prisego soglasno potrdile, češ da je Cerovšek Miha še neko nedeljo popoldne izplačal vsoto na roko Goležu Ludviku. Vse te priče pa so krivo pričale, kar priznava tudi Cerovšek Mihael, češ da je on zavedel vse te priče v lažno pričevanje zato, da je dobil tožbo.

Čavš Jože je vložil 8. julija na okrajnem so- dišču v Šmarju zoper Kovača Antona tožbo zaradi plačila 5.000 din, trdeč, da sta Čavš Jože mlajši in Franciška tožila leta 1934 Jazbeca Karola in Ma- rijo za plačilo zneska 5.000 din, pa sta tožbo umak- nila, ker sta se toženca zavezala plačati dolg naj- pozneje v dveh mesecih. Kovač Anton pa je 4. ma- jaja 1935 prevzel soobveznost kot porok in plačnik. Dne 13. maja 1935 sta Čavš Jožef in Franciška od- stopila od terjatve očetu oziroma tastu Čavš Jožefu star., ki pa ne pride drugače do plačila kakor s tožbo. Tožnik pa je moral tožbo umakniti, videč, da je pravda izgubljena radi izpovedbe priče Go- ručan Alojzije. Obdolžena Goručan Alojzija je tudi to krivo prisego priznala in povedala, da je to sto- rila pod pritiskom Kovača Antona.

Stermek Rudolf, trgovec v Celju, je vložil 20. junija 1935 na sodišču v Šmarju tožbo zoper Mastnaka Jožefa in Amalijo zaradi plačila 1.948 dinarjev. Toženca pa sta se tožbenemu zahtevku uprla s trditvijo, da sta to že izplačala in se ekli- cevala na priče Goručana Ignaca, Alojza, Kovača in Mastnika Jožefa II., ki so pod prisego izpovedali neresnico v prid Mastnaka. Ker je sodnik dvomil v verodostojnost prič, je tožbenemu zahtevku kljub temu ugodil. Dokazano je sedaj, da so priče krivo pričevale in so deloma na razpravi tudi priznale ta svoj greh.

Povalej Anton je 24. decembra 1935 vložil na okrajnem sodišču v Šmarju tožbo zoper Goleža Ja- neza zaradi 1.800 din, ki mu jih je bil dolžan. Da bi prepričal sodnika, je navedel celo vrsto prič, kate- rim pa sodnik ni verjel, zato je tožbo zavrnil. Po- valej Anton je sedaj priznal, da je res po krivici tožil Goleža za to vsoto. Povalej Anton je 21. de- cembra 1935 vložil na istem sodišču tožbo zoper Jezovška Franca zaradi vsote 3.200 din. V tem in gornjem primeru sta pričala za Povaleja lažno Go- ručan Ignac in Alojzija.

Ti krivoprisežniki so nastopili v podobnih pri- merih še petkrat, da je bilo skupno 47 krivih pri- seg. Zasliševanje je bilo silno oteženo in je tra- jalo od 8. do 14. ure. Popoldne ob pol 4. se je za- čelo zasliševanje prič, nato pa čitanje dokaznih listin. Okrog pol sedme je začel govoriti državni tožilec, ki je v precej dolgem govoru naglašal oteu- dnost tega zločina in predlagal strogo kazni, da bo javnost vedela, kako strašno so posledice krivega pričevanja. Povedal je, da v dolgi dobi svojega živ- ljenja še ni imel procesa radi tako številnih krivih priseg.

Po govoru državnega tožilca so govorili še za- stopniki: zasebnih udeležencev, in sicer g. dr. Jo- žef Godnič iz Šmarja, dr. Ivan Šket iz Šmarja in g. Jernej Stanke, odvetnik v Celju, za temi pa branil- ci obtožencev.

Sodba

Sodba je bila razglašena danes ob pol 1 popol- dne v prisotnosti velikega števila poslušalstva iz občine Sv. Vid pri Grobelnem.

Vsi obtoženci so bili obsojeni po § 144-I v zvezi s § 34 k. z.:

Goručan Ignac je bil obsojen na 10 mesecev strogega zaporaz;

Goručan Alojzija, na isti zapor, 11 mesecev;

Mastnak Jožef, ki je bil eden glavnih sokrivcev, na 1 leto in 4 mesece ter na denarno kazni 2000 din;

Mastnak Amalija na 4 mesece strogega zaporaz in na plačilo 1000 din, pogojno na 3 leta;

Kovač Anton, kot glavni zapeljivec in organi- zator vseh teh krivih priseg, na 2 leti in pol robije, ter na plačilo zneska 3000 din;

Cerovšek Miha, ki je v tem procesu večinoma zanikal svojo krivdo, na 1 leto in 2 meseca stro- gegega zaporaz ter na plačilo denarne kazni 3000 din;

Tkavc Anton na 11 mesecev strogega zaporaz;

Povalej Anton, na 1 leto strogega zaporaz;

Povalej Julijana, nepogojno na 5 mesecev stro- gegega zaporaz;

Mastnak Jožef na 3 mesece strogega zaporaz in denarno kazni 1000 din. Poleg tega so bili vsi obdolženci obsojeni na plačilo povprečnine 3000 dinarjev.

Samomori

Ohraniti moramo prave pojme o samomoru. Samomor ni malenkost. S samomorom si človek sam vzame (telesno) življenje. To se more zgoditi premisljeno ali pa v stanju, ko se človek ne zaveda ali sploh ne ali pa vsaj ne popolnoma, kaj dela.

Ne moremo s popolno gotovostjo reči, kdaj kdo stori popolnoma premišljen samomor.

Premišljen samomor je nekaj strašnega. Cerkev takim samomorilecem odreka cerkveni pokop. Clo- vek, ki premišljeno stori samomor, smrtno greši proti peti božji zapovedi: Ne ubijaj! Samomorilec greši proti pravičnosti, nasproti Bogu, ki edini ima pravico nad človeškim življenjem. Človek nima pravice vzeti si življenje; pravico nad človeškim živ- ljenjem je Bog pridržal sebi. Samomorilec greši tudi proti ljubezni do samega sebe.

Laktančij praví: »Zločin samomorilčev je še večji kakor zločin morilčev, ker samomorilec uide masčevanju človeških postav.«

V gotovih dobah v ljudeh otopi čut za strahoto samomora. V taki dobi živimo tudi mi. Ljudi se včasih poloti prava samomorilna manija. Vsek sa- momor vabi druge poostriti čut za nedovoljenost in za strahoto samomora. Tudi tukaj velja: Non licet tibi! Ni ti dovoljeno vzeti si življenje!

In tudi to je treba poudariti: Samomor ni ni- kako junaštvo! Samomor je strahopetnost! Samo- mor je strahoten beg pred življenjem in pred tr- pljenjem. Samomor ni junaštvo. Stokrat večji junak je oni, ki prenaša težave in bridkosti življenja nego oni, ki strahopetno pobegne pred njimi.

Drobne novice

Bojevniki!

V nedeljo, dne 8. avgusta t. l. bo lepa spominška slovesnost v prijaznem Jurkloštru. Priidni in pošteni bojevniki župnije Jurklošter so zbrali 52 imen nesrečnih žrtv svetovne vojne in jih vkleali v kamen, ki naj priča poznim rodovom o velikanski zmedi evropskih narodov. Ta dan bo blagoslovljen in odkrit spomenik vsem vojniim žrtvam te župnije. Slovesnost se prične ob 10. dopoldne s sv. mašo, katero daruje predsednik zveze bojevnikov gosp. Ratej. Po slovesnosti bo zborovanje bojevnikov, kjer bodo govorniki obrazložili namen bojevniskega gibanja. Kdor od bojevnikov le more, naj pride v nedeljo 8. avgusta do Rimske Toplice ali do Laškega in dalje v Jurklošter. Tam se bodo tudi pogovorili o pripravah za vseslovenski bojevniški dan 29. avgusta na Brezjah. — Zveza bojevnikov.

M. OKORN, LJUBLJANA, HOTEL »SLO«
Telefon štev. 26-45.

Koledar

Cetrtek, 5. avgusta: Marija Snežnica. Ožbalt, kralj.

Osebnosti

Izpit so opravili za čin rez. san. podporočnika kaplari dijaki dr. Alojzij Stancar, dr. Miran Mal, dr. Grga Vatavek, dr. Bogomil Kantoci, dr. Lavoslav Lutski, dr. Oskar Lucev, dr. Josip Horvat in dr. Alfred Stajner; za čin rez. vet. podporočnika diplomirani veterinar Franjo Svetličič; za čin rez. etnotnika II. razr. peh. poročnik Rudolf Resnik; za čin rez. san. majorja etnotnika I. razr. dr. Marijan Deros; za čin peh. majorja etnotnika I. razr. Ladislav Križ in Stefan Mazut; za čin topniškega majorja etnotnika I. razr. Dragotin Gruher, Božo Poček, Josip Simon Ivan Kurelec in Dragotin Dogan; za čin peh. etnotnika II. razr. poročnik Franjo Pilihi; za čin topn. etnotnika II. razr. poročnik Vladimir Ostrovski, Martin Prelog in Julije Cimerman; za čin inž. etnotnika II. razr. poročnik Simon Goleš; za čin intendantkega etnotnika II. razr. poročnika Vladimir Alander in Alfred Kšivanek; za čin poročnika bojnega broda II. razr. poročnik fregate Hubert Jelocnik, Josip Dujmovič, Makso Person, Albin Unger in Branko Voglar in za čin strojnega etnotnika II. razr. strojna poročnika Marijan Dominec in Franjo Čič.

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče,

vendar

more vsak žrtvovati Din 100.— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito

RADENSKO
z rdečimi srci!

— Cenjene naročnike in inserente izven Ljubljane vnovič vabimo, da plačujejo naročnino in oglasne pristojbine za naše liste po poštini poštnežih ali denarnih nakaznicah naravnost na upravo v Ljubljani, ako ne morejo opraviti plačila pri kateri naših podružnic. Plačili tretjim osebam, ki se ne morejo izkazati z izrecnim pooblastilom za inkaso, ne moremo priznati.

— V uršulinskem samostanu v Ljubljani se začne leto duhovne vaje za učiteljice 16. avgusta zvečer. Vodil jih bo gospod dr. J. Kraljič.

— Trboveljski slavček v Kranju, na Jesenicah in na Bledu. Kakor smo že poročali priredili naš prvi mladinski pevski zbor na Gorenjskem tri koncerte. Danes, 5. avgusta v Kranju, v soboto, 7. avgusta, na Jesenicah in v nedeljo, 8. avgusta, v velikem Palas-Hotel na Bledu. Dasi zavzema zbor v Evropi prvo mesto med mladinskimi zbori, vendar ni bil še — po izjavi strokovnjakov — v tako dovršeni formi in pomnožen s svežimi mladimi glasovi, kakor je danes. Pod vodstvom svojega duševnega očeta in ljubljenskega zborovodje gosp. St. Suligača bo nastopilo 90 uencev in uencek. Klavir bo spremljal dirigent ljubljanske opere gosp. dr. Danilo Svava. Spored je res obsežen in pester. Z ozirom na veliko število ugodnih osebnosti iz inozemstva, ki so sedaj na Bledu, so prav lični sporedi tiskani v slovenskem, francoskem in nemškem jeziku.

Oblizite v Mariboru prvorazredni restavrant VELIKE KAVARNE.

— Malomeščanske »Cenče« ter podobni, navadno pisani, litografirani ali hektografirani, le redko pa tiskani listi z zbadljivimi epigrami, paskvili in pamfleti, ki so jih ponajveč pisali veseli študentje, so zlasti v minulom stoletju razburjali naša mesta in trge. Posebno imenitno so postale zbadljivke, ki jih je objavljala ljubljanski nožar in pesmar Miklavž Hoffmann v svojem rokopisnem listu »Der Messerschmiedshammer«, pozneje pa je nagajal ljubljancem s slovenskimi verzji ter se tudi s članki potoval po poštenje in naprednost v javnem življenju. Kakor se ljubljanci sedaj nastavlajo pred tablam v ljubljanskimi dnevniki, tako so se nekaj prerivali pred Hoffmannovim izloženim oknom, kamor je razobešal svoj vedno zanimiv list. Tudi Kranj, Škofja Loka in druga mesta so imela več takih šaljev in satirskih listov s slovenskimi in nemškimi verzji, ki so zbužali med purgari neznansko ogorčenje. Brez takih listov bi razstava slovenskega novinarstva nikakor ne mogla pokazati pravega domačega humora, duhovite zbadljivosti in satire, zato pa prav vpludno prosimo, da take liste pošleste in nam jih brez odlašanja pošljete na posodo, saj prevzemamo za vse posojene nam predmete popolno jamstvo in jih takoj po razstavi nepokodovane vrnemo lastnikom. Tudi vse letnike in posamezne številke »Brenčljac«, Levstikovskega »Pavliha«, Zveznikovskega »Sršenov« in »Škrat« ter drugih šaljev in listov potrebujemo več izvodov za razne oddelke razstave, zato smo pa hvaležni tudi za vsako posamezno številko. Predvsem pa prosimo naša društva za seznane vseh starejših pisnikov in časopisov, ki jih hranijo v svojih knjižnicah. Društva

bodo s tem pokazala, da res delujejo za prosveto. Za zahvalo objavimo njih imena. Pripravljeni odbor razstave slovenskega novinarstva, Ljubljana-Velesejem.

— **Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se pojavljajo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izoborno pomaga večtedensko pitje naravne »Franz-Josef« grenke vode.** Taki ljudje se morejo tudi doma - seveda pod nadzorstvom zdravnika - zdraviti za shujšanje. Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.485, 23. V. 53.

— **Izlet na Grossglockner in v Zell am See** z luksuznim avtokarom »Putnik« od 7. do 9. avgusta je zagotovljen! Na razpolago je še nekaj sedežev! Cena popolnega aranžmana je le 850 din. Vremenske prognoze so idealne! Izkoristite ugodno priliko, prijavite se takoj! Informacije in prijave: »Putnik«, Maribor.

— **Ne odlašajte več s prijavo za izlet na Grossglockner**, ki bo od 14. do 15. avgusta. Prijave sprejema Izletna pisarna do 9. avgusta, Ljubljana, Hotel Slon, telef. štev. 26-45.

— **V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine** od 4. t. m. je objavljena »Uredba o izpremenitvah in dopolnitvah v uredbi o medicinskih fakultetah na univerzah v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani« in »Uredba o imenovanju izpitne komisije za elektroinstalaterje«.

— **Preselitev uradov KDE** Kraljevske deželne elektrarne v Ljubljani so se preselile na Erjavčev cesto 12. Vošnjakova vila, kjer imajo svoje urade v I. nadstropju.

— **Gospodinjje pridejo večkrat v položaj**, da si ne vedo pomagati pri tem ali onem poslu. Dober in praktičen nasvet ali navodilo, tako glede gospodinjstva (otrok, kuhe, perila, pranja, likanja, šivanja itd.) ali pa pri gospodarstvu (perutnini govedi, molži, polju, poljskemu orodju, itd., itd.) bi z veseljem pozdravile. Za take slučaje priporočamo knjigo: **Nasvet za hišo in dom**, spisal jo je po lastnih izkušnjah I. Majdič. Knjiga obsega obilo praktičnih in res dobrih nasvetov: a) pri gospodarstvu, b) pri gospodinjstvu, c) domače zdraviljenje, d) razno. Ima 409 strani in stane broš. din 20, vez. din 30. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Da boste stalno zdravi**, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, erca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in el. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **Nevarna nesreča dveh srbskih dijakov** na Begunjski. Na Begunjski sta se včeraj ponesrečili dve dijakini iz Niša in sicer 16letna Anka Jovanovičeva, hči državne uradnice, in pa Ivka Knježevićeva, hči državnega uradnika, stara 14 let. Na planini sta padli tako nesrečno čez neko skalo, da sta pri padcu dobili hude in nevarne notranje poškodbe. Bilo je potrebno mnogo napa, preden so ju spravili v dolino in od tam v ljubljansko bolnišnico.

— **Nesreča pri poljedelskem stroju**. V vasi Cesta v občini Videm-Dobrepolje se je pri delu ponesrečil 14letni sin kočarice Ivan Mitlič, ki ga je stroj za čiščenje žita tako nesrečno zgrabil, da mu je zmečkal prst na desni roki.

— **Vreme. Evropa:** Depresija povzroča oblačnost, dež in tuhtanje nevihte v Nemčiji, Poljski, v območju Karpatov in na Balkanskem polotoku. Jasno v Franciji in zahodni polovici Sredozemskega morja. Jugoslavija: Jasno v primorskih krajih, malo se je razjasnilo v dravski, savski in vrbski banovini. Oblačno z dežjem od časa do časa v ostalih delih. V zadnjih 24 urah je deževalo po vsej državi. Toplota se je znižala na južni in ostala neizpremenjena na severni polovici. Minimalna temperatura Kalinovik 11, maksimalna Kosovska Mitrovica 34 stopinj. — **Napoved za danes:** Jasno v zahodnih krajih in v Primorju; v sredini države se bo razjasnilo. Prevladovalo bo oblačno, od časa do časa dež v vzhodnih in južnih krajih. Toplota se ne bo veliko spremenila.

— **Ne zamudite ugodne prilike**, si ogledati lepo razstavo tv. »Kristale d. d. Maribor, tovarna ogledal in brušenega stekla, na Mariborskem tednu. Tel. int. 21-32.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Ljubljana

Župnim uradom mesta Ljubljane!

Nameravano romanje ljubljanskih župnij na Brezje je radi izseljenškega kongresa preloženo in bo 15. avgusta na praznik Marijinega Vnebovstja. Cena vozne karte in mostnine ter legitimacije, ki bo obsegala tudi pesmi in vojni red, je 18,50 din. V nedeljo se prične prodajati po vseh župnih uradih izkaznice za vozniki kartami. Podrobnejši program se bo objavil v dnevnem časopisu. Arhidijakon dr. Tomaž Klinar.

M. U. dr. R. Hlavaty

specijalist — zobozdravnik
zopet redno ordinira

1 Celonočno čiščenje presv. Zakramenta, se prične drevi po skupni molitvi uri. Molili bomo iz Večne molitve 8. uro. Prosimo številne udeležbe!

1 **Promenadni koncert**. Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi v četrtek dne 5. avgusta 1937 ob 20 promenadni koncert v »Zvezdi«. Igrala bo godba Narodnega železniškega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika gosp. Bučar Julija.

1 **Dar društvu za varstvo živali**. Pokojni g. Josip Eberle, zlatar v Ljubljani, ki je bil vse svoje življenje velik ljubitelj živali, se je slednjih spomnil celo v svoji poslednji volji s tem, da je naklonil Društvu za varstvo živali 4000 (štiri tisoč) din. Za plemeniti dar se društvo najlepše zahvaljuje.

1 **Dr. Slavko Rakovec** ne ordinira od 15. t. m. 1 **Stoli iglarski nastopi** g. Lojzeta Jančiča na odru prosvetnega društva »Vodnike« v Zg. Šiški. Ob priliki jubileja našega vloga igralca Lojzeta Jančiča, bo prosv. društvo »Vodnike« uprizorilo opereto »Studentje smreč« po želi slavljeno, ki nastopi v glavni vlogi. Igra je imela lansko leto zelo velik uspeh zlasti zaradi svojih pevskih, plesnih in glasbenih točk, ki so žele upravičeno odobravanje občinstva. Slavljence, njegova brata ter sestra so med najljubljajšimi in dolgoletnimi člani naše prosvete. Brat ljubljana Zane, ima tudi v rokah režijo igre. Igra je zelo ekrbno nastudirana in bo pokazala pridnost in marljivost naših članov, ki so se potrudili, da igro podajo dovršeno v vseh

pogledih. Pevske točke in sploh glasbeni del igre je pripravil g. Žilmond Janez, kateri dirigira tudi orkester. Koreografske plesne točke je nastudiral g. Frilih Emil, član Nar. gledališča. Vse vloge so v rokah priznanih in izkušenih igralcev. Prosvetno društvo »Vodnike« vabi vse prijatelje prosvetnega življenja, katerim je do napredka in rasti naše prosvete, da počastijo s svojim obiskom našega slavljence in s tem izrazijo njemu in ostalim edelavcem priznanje za kulturno delo, ki ga vrši na tem polju. Igra se vprizori v soboto 7. avgusta zvečer na prostem v Zg. Šiški pri rojstni hiši našega prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika. — ud.

1 **Sveče je kradla**. Pri neki družini je policija zaplenila te dni več sto zavitok sveč, tako parafinskih, kakor voščenih ter raznih bakelj. Te sveče so vredne okoli 3000 din. Policija je ugotovila, da je te sveče kradla neka delavka, ki jih je nosila na dom svojemu bratu. Očitno je, da sta brat in sestra pripravljala to zalogo za 1. novembra, ko gredo sveče zaradi praznika Vseh svetih lažje v denar.

1 **Starika na železniškem tiru**. V torek okoli 7 zvečer je žena nekega obrtnika blizu glavne obvestila stražnika v Mesarski ulici, da leži na tiru dolenske železnice za glavno starejša ženska, ki očitno namerava izvršiti samomor, ker utegne vsak čas priti tovorni vlak z Dolenskega. Stražnik je odhitel na progo ter žensko v zadnjem hipu potegnil s tira. Ženska je 75letna Marija Z. Vsi znaki kažejo, da je slabomurna.

1 **Poskus samomora**. Na Mestnem trgu štev. 13 so včeraj našli nezvestno 24letno ključavničarjevo ženo A. L., ki se je poskušala zastrupiti s svetilnim plinom. Prepeljali so jo v bolnišnico. Zdravniki upajo, da jo bodo rešili.

1 **Nočno službo imajo lekarne**: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

Maribor

1 **Predsednik okrožnega sodišča dr. Ziher** je nastopil svoj redni dopust. Za časa njegove odsotnosti ga bo zastopal sodnik okrožnega sodišča dr. Lenart.

1 **Prireditve MT danes in jutri**. Danes ob 19 šatefni tek skozi mesto; start v Ljudskem vrtu, cilj na Trgu Svobode; od pol 9 do 10 zvečer promenadni koncert na razstavišču. Jutri, v četrtek ob 9 revija avtobusnega parka Mestnih podjetij po Aleksandrovi cesti, Trgu Svobode, Gregorčičevi ulici, Gledališki ulici, Slomškovem trgu, Glavnem trgu, Vetrinski ulici, Grajskem trgu in Aleksandrovi cesti.

1 **MDanes se poročita** v Srednji ob Dravi Leon Detela, profesor na realni gimnaziji v Mariboru in gđc. Tea Zorjan, hčerka I. drž. tožilca v Mariboru. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

1 **Hotel Orel danes in kot navadno ob sobotah** in nedeljah koncert. Na terasi v višinskem zraku dobro budjeviško in Tscheligijevo pivo.

1 **Predavanje za učitelje** o biološki borbi proti rastlinskim škodljivcem bo v soboto zvečer ob 7 na fitopatološki razstavi na razstavišču Mariborskega tedna.

1 **Avto je povozil 67letno Julijo Smigovec**, posestnico v St. Janžu na Drav. polju. Dobila je tako težke poškodbe, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

1 **Poročilo so se v zadnjem času**: Anton Rojs, čevljar in Angela Gorican, kuharica, Stupan Feliks, mizarski pomočnik in Jožeta Kozar, Slavko Celec, kroj. mojster in Franciška Žizek, trg. pomočnica, Franc Teršavec, ključavničar in Ivanka Antonija Kebrič, Cirk. Muzik. sodni pripravnik in uradnica Marta Mihorok. Novoporočencem obilo sreče!

1 **Ni bil zločin**. V »Slovenec« smo že poročali, da so v ponedeljek, 2. avgusta, pod električnim daljnovidom v bližini Bresternice našli mrtveca, katerega je ubil tok. Državno pravdnistvo je odredilo obdukcijo in lokalni ogled, da se ugotovi vzrok smrti. Komisija je ugotovila, da gre za 28letnega delavca Hermana Leksa iz Slemen. Nadalje je ugotovila, da je Leksa splezal na stolp električnega daljnovidov in se oprjel napeljav, pri čemer ga je tok ubil. Zaradi tega ugotovitve obdukcije ni bilo. Kot resnična se je torej izkazala domneva, da je Leksa izvršil samomor.

1 **Sofrac pregledne kartoteke, štamplije, signirne štamplije, pisalni stroji!** SEDAJ Gregorčičeva ulica 24. Maribor.

1 **Redeči petlin**. Posestniku Josipu Popiču v Radušah je pogorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje, obkopa, posteljnina, 1200 kg sena in gotovine 1200 dinarjev. Popič ima 20.000 dinarjev škode. Požar je nastal radi slabega dimnika. — V Selah je posestniku Karlu Tamejšu pogorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje z vsem pohištvi, obleko in gospodarskim orodjem. Škode ima dinarjev 20.000. Tudi zakoncem Jamnik, ki sta stanovala v isti hiši, je zgorelo vse pohištvo in obleka.

1 **Trgovce kupuje in prodaja ukradeno moko**. Orožniki in Guštanju so aretirali 19letnega pekoveškega vajenca Jožeta Horvata, ki je v času od 1. 1936 pekoveškemu mojstru Ivanu Versniku iz skladišča pokradel kakih 180 vreč moke. Horvat je priznal, da je pričel moko kradti na nagorvarjanje nekega trgovca, ki mu je ukradeno moko odkupoval po 2 din za kilogram. Mladi nepridiprav in je oskrbel ponarejen ključ od skladiščnih vrat in nato ponosi odnašal vreče moke, katere je nato hlapec Jožef Krivograd vozil k nepoštenemu trgovcu. Horvat in Krivograd, ki sta bila aretirana, dejanje priznavata, trgovca pa vsako krivdo odločno taji, čeprav so mu orožniki pokazali potrdilo, katero je sam napisal in s katerim potrjuje prejem moke. Pekovski mojster Ivan Versnik ima 55.000 dinarjev škode.

1 **Nož si je zasadil v stegno** mesarski vajenec Roman Korpar s Pobrežja, ko je rezal meso. Prerezal si je glavno žilo ter so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Jesenice

1 **Osebnosti**. V župnijski cerkvi na Bledu sta se poročila g. Slavko Smolej, uradnik KID, znani planinski fotograf ter gđc. Božena Vebrova, učiteljica z Blejske Dobrave. Srečno življenjsko pot!

1 **Mariborski harmonikarji med jesenskimi kovinarji**. V ponedeljek zvečer so v Krekovem domu nastopili mariborski harmonikarji — 20 po številu. Kakor vedno ob takih prilikah, ko Jeseničani napolnijo veliko dvorano do zadnjega kota in pokazali s tem največje priznanje nastopu slovenske mladine. Zbor je vodil g. Sušteršič, ki se peča z mladinskimi zbori že od leta 1919, ko je kot koroški učitelj pripeljal v Ljubljano borovelsko mladino na prvi mladinski koncert. Letos v maju je priredil koncerte na Dunaju, sedaj pa je vabljen že v Ameriko. V torek in v sredo so harmonikarji gostovali še v Radovljici in na Bledu. Jeseničani prireditelje vsestranske uspeha in takih koncertov le še želimo.

1 **1000 kovinarjev na izletu**. V nedeljo, dne 8. avgusta priredi KID skupni izlet javniških obratov. Teža izleta se bo udeležilo nad 1000 ljudi in bo to gotovo največji izlet, kar jih je bilo kdaj v Sloveniji prirejenih. Ze do sedaj se je obratnih izletov KID udeležilo 1000 izletnikov, v nedeljo pride na vrsto drugi izlet. Izletnikom je dana možnost, da se udeležijo sv. maše pred odhodom iz kraja ali po prihodu v izletniški kraj.

Celje

1 **Izsledena vlomilca**. 15. junija je vlomil neznanec v frizerski salon Krafca J. v Zavodni in odnesel razne predmete v vrednosti 1200 din. Sedaj se je posrečilo celjski policiji izslediti tega tatarja v osebi Rudolfa S., 33letnega brezposelnega delavca iz Celja, ki je po tatvini pobegnil v Avstrijo in seveda porabil ukradene stvari. — Izsledili so tudi vlomilca in tata Jakoba S., 25letnega delavca iz Rogatca, ki je 1. julija vlomil v stanovanje gospe Gračner v Oblakovi ulici in odnesel razno blago v skupni vrednosti 2000 din in 1000 din gotovine, katero je pravkar dobila po pošti kot pokojnino. Tata je izdal obloka.

1 **Ustanovni občni zbor društva »Rejec malih živali Celje«** bo v soboto 7. avgusta ob 20 v dvorani gostilne »Pri mostu«.

1 **Detomorka**. Pred tedni smo poročali, da so našli na celjskem pokopališču mrtvo trupelce novorojenčka, ki je bilo ob rojstvu umorjeno. Policija je ugotovila, da je detomorka Helena V. iz sv. Jurija pri Celju. Izročila jo je sodišču.

1 **Kino Metropol** prinaša danes zadnji prekrasni film »Zrtve ljubezni«.

Trnovlje pri Celju

1 **Prostovoljna gasilska četa** v Trnovljah pri Celju priredi v nedeljo, dne 8. avgusta t. l. v Trnovljah na vrtu g. Resnika Franca vrtno veselico, združeno s tombolo. Namen te prireditve je predvsem, da gasilska četa z izkupičkom te prireditve plača dolg za razno nabavljeno orodje in da si ga še izpopolni.

Šmarjela pri Rimskih toplicah

V nedeljo, dne 1. avgusta je uprizoril tukajšnji Fantovski odsek v hotelu »Nova pošta« tridejansko »Kmečka zaščita«. Predstava je bila tembolj zanimiva, ker jo je spisal sam režiser prosvetnega društva g. Bregar Anton. Pred uprizoritvijo je imel g. Bregar kratek govor, v katerem je navedel glavne poteze igre. Na koncu govora pa je navduševal našo mladino za nadaljnje neustrašno delo na prosvetnem polju. Obisk je bil nepričakovano zadovoljiv. Igra, katere snov je vzela iz našega kmečkega življenja, nam je nazorno pokazala trpljenje, borbo ter obup slovenskega kmeta pod bivšim režimom. Da je igra uspeša tako pohvalno, se imamo zahvaliti avtorju in režiserju te igre. Ker je scenarija lahka in kakor nalašč ustvarjena za naše odre, jo vsem toplo priporočamo. Fantovskemu odseku v Šmarjeti pa ključno, naj z veseljem deluje tako naprejš kakor doslej, dokler se ne bodo želje vseh uresničile in dosegle cilji, to je zgraditev prosvetnega doma. Pri tej priliki opozarjamo, da bodo igro ponovili v Laškem v nedeljo, 15. avgusta.

Slovenjgradec

1 **Krajevni odbor protituberkulozne lige za okraja Slovenjgradec in Dravograd** je imel te dni v Slovenjgradu občni zbor. Obširno poročilo o delovanju lige v letu 1936 je podal predsednik dr. Franjo Radšel ter se vsemu članstvu zahvalil za sodelovanje. Odbhajajočemu predsedniku g. dr. Radslu Franju se je za poštvalno delovanje v prid protituberkulozne lige v imenu odbora zahvalil škrajni sanitetni referent g. dr. Pohar. Po izrecnem absolutoriju staremu odboru, so bile volitve novega odbora, ki se je konstituiral takole: Za predsednika dr. Simoniti Alojz, odborniki dr. Pohar, Grmovšek Miloš, Suhadolc Franjo, Vaupot Antonija in Tomc Miroslav; nadzorni odbor: Kopač Leopold in Kaus Ivan. Novo izvoljeni odbor je, zavežajoč se težkega položaja, obljubil predsedniku, da bo povsod in v vsakem času deloval v korist in prosep lige ter tako uresničeval njen program.

Kapela pri Radencih

1 **Proslava 20-letnice majniške deklaracije** smo preteklo nedeljo priredili zelo slovesno. Po sveti maši je bil na prostoru pred cerkvijo ljudski zbor, katerega se je udeležila malone vsa župnija. Zborovanje je pričel g. župnik Marko Škofci, za njim pa je govoril mariborski podžupan g. Fr. Zebot, ki je v svojem lepem govoru podal zgodovino majniške deklaracije in podprl njen pomen za ustanovitev Jugoslavije. Na sporedu so bile tudi deklaracije in nastopi domačega pevskega zbora. Po lepo uspelem zborovanju je množica navdušeno vzklikala Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kralji. Vis. knezu namestniku Pavlu in našemu narodnemu voditelju dr. A. Korošču.

Nova cerkev

Dne 1. avgusta je bil odprt v Novi cerkvi nov poštni urad z brzojavom in telefonom. Ljubljanska direkcija je poslala k slovenski otvoritvi višjega svetnika dr. Ivana Lamuta. Prisostvovali so tudi g. I. Zmazek, šef oddelka v Mariboru, progovni brzojavni mojster in poštar g. Gorican iz Voljka, kamor je spadala poprej Nova cerkev. V začetku je blagoslovil prirejene prostore domači dekan P. Zagar, ki se je tudi zahvalil za ustanovitve in želel mnogo uspeha tej važni kulturni in gospodarski napravi. Po končani otvoritvi je bil elavnoten obed vseh gostov nove g. poštarice Franje Tanjšekove v domačem župnišču. Našima ministroma dr. Korošču in Kreku prav iskrena zahvala. Istotako g. Pevcu, ki je večkrat v tej zadevi podregal, da se ni predolgo odlašalo. Vsem, ki so pomagali, prisrečna zahvala.

Rečica ob Savinji

1 **Letoviščarji**. Letos je v naši občini zelo narastlo število gostov. Saj jih je samo v Nazarijih pri Turnišču okoli 50. Zal, da v središču občine, v trgu samem, ni pravega zanimanja od strani onih, ki so za to poklicani. Za sedaj pa se opaža v tem pravcu precejšnja delavnost v Kokarijih in bodo tako te prihodnje leto dani pogoji za lep razvoj tujskega prometa. Upamo, da se bodo v bodoče tudi Rečičani sami oprijeli te dobičkanosne panoge. Saj je kraj sam kot ustvarjen za to. Rečica sama bi lahko sprejela do 80 gostov, samo malo več korajže in podjetnosti v tej smeri je potrebno.

1 **Počitniška kolonija**. Bratovska skladišna Cinkarne v Celju je poslala na počitnice v Lačjo vas večje število otrok. Prva skupina, ki so jo tvorili samo fantje, je že odšla domov. Sedaj pa so prišli na vrsto dekleta. Otroci se prav dobro počutijo in so skoraj vsi pridobili na teži. Kakor izveemo, bo Cinkarna tudi v bodoče pošiljala otroke delavcev v naš kraj.

Kamnik

V nedeljo v Tunjici, kjer si ogledamo krasno zgodovinsko igro, katero ponavljajo ob 3 popoldne na prostem v bližini cerkve. 18. julija je bila igra odigrana prvič z najboljšim uspehom pod spretno režijo šolske upraviteljice gđc. Ive Justinove. Čisti dobiček je namenjen za akla za zgradbo prosvetnega doma, katerega ta kraj tako nujno potrebuje.

Gospodarstvo

Kaj pomenijo za nas minimalne mezde

Čim je bila izdana ministrska uredba o minimalnih mezdah, so delavci, v enaki meri tudi delodajalci, mislili, da je država določila že one mezde, ki so za življenje delavca in njegove družine potrebne. Zaradi tega napačnega razumevanja določite minimalnih plač je uspevala in uspeva demagogija tistih, ki skušajo napraviti pri delavstvu nerazpoloženje. Minimalne mezde, katere je določil minister in sedaj v naši banovini g. ban, se daleč ne predstavljajo eksistenčnega minimuma, ki je potreben za življenje. Vedeti moramo, da oblastveno določene minimalne mezde niso realne mezde, temveč da so to mezde, izpod katerih delodajalci ne smejo pod kaznijo plačevati delavstva. Delavstvo je sicer želelo in pričakovalo, da bodo minimalne mezde določene na 4 ali več dinarjev — kar je tudi razumljivo — vendar pa se mora oni, ki je to pričakoval, zavedati, da so pridobitve delavstva v človeški zgodovini silno počasni napredovalci, da noben uspeh ni dosežen čez noč. Za vsako stvar je treba veliko truda in žrtve, da dosežemo uspeh.

Banovinska »Odredba o minimalnih plačah«.

Na podlagi ministrske uredbe je tudi ban dravske banovine z dne 31. julija 1937 določil minimalne mezde za svoje področje. Celoten tekst odredbe, ki je bila objavljena v »Službenem listu« banke uprave dravske banovine z dne 1. avgusta 1937, je objavil tudi naš list, zato posamezniki članov ne bom navajal, temveč se bom dotaknil le par točk, ki zadevajo to vprašanje. Odkritno rečeno, delavstvo je pričakovalo v Sloveniji mnogo boljše banovinske minimalne plače, če iz razloga, ker je naša banovina tako v kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru na prvem mestu v državi. Naša banovina naj bo vedno tudi v socialni politiki — kar v glavnem tudi je — vsem drugim banovinam za zgled.

Po uredbi ima g. ban, kadar določa minimalne plače, zaslišati delodajalske in delavske organizacije. Na predloge in želje teh dveh činiteljev g. ban ni vezan. Na anketah pa, ki jih je g. ban v smislu uredbe sklical in vodil, je bilo opaziti, da je eporazuma določitev minimalnih plač nemogoča, ker vsaka stranka stoji ob takih prilikah vedno trdno na svojem stališču. Ko imamo banovinsko odredbo o minimalnih plačah pred seboj in če se spomnimo nazaj na vse debate in razprave o tej stvari, moramo ugotoviti, da odredba ni prav nič izboljšana od prvotnega osnutka odredbe. Delavske organizacije so se na vso moč prizadevale, da bi se določile minimalne plače tudi za kvalificirano delavstvo in nameščentstvo. Vendar tej želji ni bilo ugodeno. Čl. 2., ki našteva v treh skupinah podjetja, za katera veljajo minimalne plače za nekvalificirano delavstvo, je nepregleden in morda v posameznih primerih (zaradi umazane, težkega, odgovornega, sezonskega dela) marsikje nepravil-

len. Posamezni — nekateri — obrati, ki so navedeni v čl. 2., že po strukturi svojega dela ne morejo in tudi ne smejo v svojem interesu zaposlovati nekvalificirano delavstvo. Delavstvo se tudi boji, da bodo delodajalci kar enostavno te minimalne plače, ki so določene za pomožne, navadne delavce, uporabili za kvalificirane delavce.

Dosedaj so določile sledeče banovinske minimalne mezde: dunavske, saveke, vrbaške, mesto Belgrad za posamezne stroke in dravske banovine. Če primerjamo odredbo vrbaške banovine za gozdne in lesne delavce, opazimo, da je v tej banovini določena minimalna plača za lesno delavstvo na 2,75 din (za delavce nad 18 let stare), v naši banovini pa je določena samo na 2,50 din. Čl. 3. naše banovinske odredbe določa, za katere obrate in industrijo se določa minimalna mezdna na 2 din in 1,80 din na uro. Ta člen bi moral v celoti izpašiti, ker že sama odredba razdeli delavstvo na 3 skupine. Uporabili bi se lahko kvetjemu v onem primeru, če bi se za vse delavstvo brez izjeme in vrsto dela določile minimalne plače na 3 din. Nikjer nimamo garancije, da se delodajalci ne bodo mogli poslužiti najnižjih plač za svoje delavstvo, posebno tam, kjer delavstvo nima kolektivnih pogodb.

Delodajalci se bodo gotovo v bodoče še bolj branili (pri manjših podjetjih in kjer delavstvo ne bo dovolj zavedno in organizirano) sklepati kolektivne pogodbe.

Dobre strani »Odredbe« dravske banovine.

Za slovensko delavstvo je važno — velja to predvsem za kraje na Štajerskem in Dolenjskem — da je oblast določila minimalne plače od 3 din do 2 din. Posebno na Štajerskem bo odredba delavstvu zboljšala plače marsikje za 10, 20 ali celo 50%. Okrožni urad v Ljubljani bo lahko sedaj uradoma preuvalil vse one delavce v višje mezdne razrede, katerih prijave ne odgovarjajo banovinski odredbi. S tem bo pridobilo socialno zavarovanje na prispevkih, delavstvo pa v primeru, kadar se mora poslužiti ustanove socialnega zavarovanja. Strojne organizacije — kadar bodo sklepale kolektivne pogodbe — bodo lahko svojo borbo za višje mezde pri posameznih podjetjih pričele s pogajanjem pri minimalnih plačah, kar je bilo dosedaj čisto nemogoče in so morale organizacije pristati za gotove stroke in gotovo skupno delavstvo v kolektivnih pogodbah tudi na manjše plače, ki jih določajo sedanje oblastveno določene minimalne mezde.

Kakšen vpliv bo imela določitev minimalnih mezd v praktičnem življenju, se bo dalo ugotoviti šele kasneje. Veseli moramo biti že tega dejstva, da je oblast na to polje posegla in da je preprečila najbolj kričečo zlorabo in izkoriščanje delavskih množic.

— Pre.

Nabava železniškega materiala

Dne 2. avgusta je bila pri generalni direkciji državnih železnic prva licitacija za nabavo tračnic in raznega prožnega materiala v vrednosti okrog 150 milj. din.

Na tej licitaciji sta bili prisotni samo dve inozemske tvrdki in sicer ena belgijska in ena madžarska. Od domačih tvrdk so se licitacije udeležile Sartin, Smederevo, Splošna stavbna družba, Maribor, Prva železniška in železobitna zadruga, Kropa, Fabrika vagona v Bosanskem Brodu, Fabrika šrafov, Novi Sad, Osječka ljevaonica in Lazar Split.

Preseneča mala udeležba inozemskih tvrdk na tej licitaciji, zlasti pa okolnost, da se ni licitacije udeležila nobena nemška tvrdka. Po informacijah »Jugoslovanskega kurirja« so nemške tvrdke odklonile udeležbo na licitaciji, ker ne morejo sprejeti finančnih pogojev, ki so bili določeni.

Tudi več češkoslovanskih tvrdk, ki so sicer že položile kavnice, se dražbe potem ni udeležilo.

Financijski pogoji, radi katerih se nemške tvrdke licitacije niso udeležile, se tičejo plačila nabav. V smislu pogojev bo plačilo izvršeno v sedemletnih bilih po sprejemu materiala in sicer z 6% obrestmi od dneva sprejema. Domače tvrdke, ki na te pogoje pristanejo, morajo biti seveda finančno dovolj krepke, da morejo toliko časa čakati na plačilo. Če nimajo lastnega kapitala, jim ta način plačila ne more konvenirati. Inozemske tvrdke pa bi poleg čakanja nosile še riziko eventualnih valutnih sprememb, vsled česar ni čudno, da se za dobavo pod takimi plačilnimi pogoji preveč ne potegujejo.

Svetovna produkcija avtomobilov

Po zadnjih ameriških statističnih podatkih je svetovna produkcija avtomobilov po posameznih državah v zadnjih letih bila sledeča (v tisočih komadih):

Države	1936	1932	1929
Zedinjene države	4454	1371	5358
Anglija	481	248	241
Nemčija	298	50	96
Francija	203	172	254
Kanada	162	61	262
Rusija	137	24	1
Italija	48	29	60
Češkoslovaška	11	13	15
Ostale države	15	11	23
Skupaj	5809	1979	6310

Kakor kaže ta pregled, je produkcija avtomobilov proti letu 1932 narasla za 200%, vendar še ni dosežena produkcija iz leta 1929. Zelo različen pa je razvoj avtomobilske produkcije pri posameznih državah. Anglija, Nemčija, zlasti pa Rusija, so znatno prekoračile svojo produkcijo pred krizo, ruska produkcija prav za prav datira se le iz zadnjih let, dočim so ostale države za svojo predkrizno produkcijo več ali manj zaostale.

vič »Radniška nezaposlenost u krizi« ter Jova Jakšić »Ustavno pitanje u Jugoslaviji«. — V prvi brošuri govori znani vodja socialistov dr. Topolović o brezposelnosti v svetu in pri nas v času gospodarske krize, navajajoč statistične pregleda za posamezne evropske države ter za nas še posebej. Obenem se peča tudi z načinom borbe proti nezaposlenosti v teh državah. Na specialne slovenske probleme se ne ozira kakor tudi ne na posamezne banovine, temveč gleda jugoslovanski brezposelni problem s celotnega vidika. Zanimivo so ugotovitve, s čim so se preživljali brezposelni ter kako je to stanje vplivalo na padanje delavskih plač.

Vsekakor zanimivejša je druga brošura Jova Jakšića (15) o »Ustavnem vprašanju v Jugoslaviji«, kakor da gledajo demokrati socialisti. Takoj v uvodu konstatira pisatelj, da je tako znano hrvatsko vprašanje v bistvu samo ustavno vprašanje ter to tudi dokazuje na nadaljnjih straneh v analizi srbsko hrvatskih odnosov. Od vidovdanske ustave do danes traja v Jugoslaviji ustavna kriza, ki je dosegla višek ob Radičevi smrti. Vidovdanska ustava je samo poskus, da se uničijo že obstoječi pokrajinski centralizmi (Hrvatska, Slovenija itd.) ter se nadomeste z državnim. To pa je zelo oslabilo prejšnje pokrajinske težnje, ki so se pa tudi pod našiljem še naprej razvijale kot pokrajinski centri kljub državnemu centralizmu. V teh centrih se je pojavil tudi odpor proti državnemu centralizmu, ki se je pokazal nemogoč ter je privedel do demokracije na rob propada. Ta ustavna borba je kriva, da so se zoperstavljali pri nas ekonomski problemi ter nujne rešitve socialnih in drugih potreb. Centraliste imenuje pisatelj unitariste, ki Srbe in Hrvate popolnoma istovetijo. Jakšić takoj loči Slovence kot kompaktno naseljeno etnografsko posebnost, o Srbih in Hrvatih pa govori kot o narodih, ki imata vse pogoje, da postanejo eno (jezik), toda dolej ji loči samo »občutje različnosti«. Doda je bila napaka v tem, da se je to vprašanje reševalo samo strankarsko, dočim ga je po njegovem mnenju treba pustiti svobodnemu kulturnemu razvoju, ki bo sam pripeljal do postopnega zblizanja. Nato karakterizira različna gledanja na ustavo: tako zamisel centralistov in

Licitacije: Dne 10. avgusta se vrši v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za nabavo potrebne količine govejega mesa za Novo mesto. — Dne 17. avgusta se vrši pri komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani licitacija za nabavo 150 m³ bukovih drv. — Dne 2. septembra se vrši pri upravi amodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo raznih strojev in instalacij. — Dne 11. septembra se vrši pri upravi policije v Ljubljani licitacija za nabavo uniform za drž. policijsko stražo v Ljubljani.

Prodaje: Dne 24. avgusta se vrši v štabu dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani licitacija za prodajo starih krp in starih vojaških čevljev. — Dne 24. avgusta se vrši pri direkciji šum v Ljubljani licitacija za prodajo smrekovega in jelovega tehnično porabnega lesa, izdelanega na področju šumske uprave Bled.

Dobave: Strojni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 6. avgusta ponudbe za dobavo raznih stekel in šip, do dne 9. avgusta za dobavo ročajev za armature in pile ter toporišče za kladiva, sekire in lopate. — Obči oddelek pa do dne 7. avgusta za dobavo 45.000 pol konceptnega papirja.

Potrjene poravnave. Okrožno sodišče v Ljubljani je potrdilo prisilni poravnavi izven stečaj, ki sta ju sklenili s svojimi upniki tvrdki Avtomatični buffet in Ljubljani, družba z o. z. ter Kmečki magazin, družba z o. z. v Ljubljani.

Pol milijona dinarjev za ceste Kranj-Bled. Od 70 milijonskega posojila, ki ga je država najela pri Hipotekarni banki za javna dela, je ostalo še nerazdeljenih pol milijona dinarjev. Minister za gradbo je predlagal ministrskemu svetu, da se ta še nerazdeljeni znesek uporabi za popravilo ceste Kranj-Bled in sicer pri Naklem od km 648.674 do 653.883.

Sanacija bank pred Narodno banko. Konec tekočega meseca bo seja upravnega odbora Narodne banke, na kateri bo razgovor tudi o sanaciji bank. Posamezni člani uprave imajo že pripravljene referate o tem vprašanju, ki jih bodo imeli na seji.

Refinerija za baker v Boru bo dovršena do februarja 1938. Gradbena dela za refinerijo bakra v Boru so že v polnem teku. V primeri z načrti so bila dosedaj vsa dela pravočasno izvršena. Po pogodbah z državo mora refinerija bakra biti postavljena v roku 10 mesecev. Dela so pričeli v aprilu in pričakujejo, da bo refinerija do konca februarja prihodnjega leta popolnoma dovršena.

Borza

Dne 4. avgusta.

Denar

Angleški funt je beležil na ljubljanski borzi 237,20—238,80, na zagrebški 237,20—238,80 (238) in na belgrajski pa 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je notiral v Ljubljani 8,47 do 8,57, v Zagrebu 8,52—8,62 (8,57), v Belgradu 8,50 do 8,60.

Nemški čeki so notirali na ljubljanski borzi 12,70—12,90, na zagrebški 12,70—12,90, za 15. avgust 12,7025—12,9025, za ultimo avgust, 15. september in ultimo september 12,70—12,90, za 15.

Holandska — dežela blagostanja

Nijmegen, 28. julija.

Že precejšen kos Holandske sem prevozil, pa še nisem našel revnih ljudi, akoravno se Holandi zelo pritožujejo čez krizo, posebno učitelstvo stremi za izboljšanjem plače. Mislim pa, da sem že v enem prejšnjem članku omenil višino plače holandskih učiteljev, ki se z našimi seveda ne dajo primerjati. Govoril sem z učiteljem iz Veldhovena, ki ima nekako osem službenih let in 120 hol. gold. mesečne plače (nekako 3000 din) ter krasno večsobno stanovanje, pa se ne upa poročiti se, ker ima premajhno plačo. Potemtakem bi se pri nas ženili samo višji uradniki. Omenil sem že, da na Holandskem stanovanj niso tako draga, posebno na deželi ne. Stanovanj z manj kot tremi sobami tu najbrže ne dobiš. Navadno si pa učitelji in uradniki najamejo kar celo hišo (z več sobami in vrtom) za nekako 15—25 gold. mesečno (325 do 625 din). Obiskal sem v Veldhovenu (blizu Eindhoven) tudi kmeti-čebelarja, dobrega esperantista. Ima lepo hišo, krasno opremljeno, in velik sadni vrt, na sredi vrta pa čebelnjak. Vedel je celo nekaj povedati o kranjski čebelici. Pripravoval sem mu moral, kako goje pri nas čebelice, pozabil tudi nisem omeniti našega Strgarja iz Boh. Bistrice, ki je svetovnoznani čebelar.

Holandci je precej razvajeni, zato se pa tudi z vsemi štirimi brati prekučeni ideji, ki bi rade dobile vstop tudi na Holandsko. Tu se mnogo ne politizirajo in v časopisju ne najdeš grdih in ostudnih napadov na druge stranke.

Posebno pa moram pohvaliti holandsko mar-

oktober 12,80 den., za ultimo november 12,625 do 12,825, na belgrajski pa 12,70—12,90.

Grški boni so notirali v Zagrebu 30,65—31,35 (31) in v Belgradu 30,65—31,36.

Španske pesete so nudili v Zagrebu po 295.

Lire so notirale v Belgradu po 218 bl.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2393,65—2408,25
Berlin 100 mark	1744,28—1758,16
Bruselj 100 belg	730,20—735,26
Curij 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	215,86—217,92
Newyork 100 dolarjev	4342,32—4307,25
Pariz 100 frankov	162,61—164,03
Praga 100 kron	151,33—152,43
Trst 100 lir	227,57—230,65

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi din 2,609,878, na belgrajski pa 3,685,000.

Curij. Belgrad 10, Pariz 16,325, London 21,6875, Newyork 435,25, Bruselj 73,30, Milan 22,925, Amsterdam 240,125, Berlin 175,10, Dunaj 81,80 (82,00), Stockholm 111,80, Oslo 109, Kopenhagen 96,80, Praga 15,19, Varšava 82,70, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,58, Buenos-Aires 131,75.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. pos. 89,25—91,25, agr. 52—53,50, vojna škoda promptna 405—407, begl. obvez. 75,50—76, 8% Bler. pos. 96,50—97, 7% Bler. pos. 85—86, 7% pos. DHB 98—100, 4% sev. agr. 51—53, Trboveljska 240—250.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 89 den., agr. 53 bl., vojna škoda promptna 406—407, begl. obvez. 76 den., dalm. agr. 74—74,25, 8% Bler. pos. 93,50—94,50, 7% Bler. pos. 83,50—84,50, 7% pos. DHB 99,50 den., 7% stab. pos. 85—86. Delnice: Nar. banka 7150 den., Priv. agr. banka 195—198, Trboveljska 240 den., Gutmann 55 den., Osj. sladk. tov. 200 bl., Osj. livarna 200 bl., Raguzca 375 den., Oceanija 275 den., Jadranska plovidba 365 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. pos. 90,50 den., vojna škoda promptna 405,50—406 (405,50 do 406), 4% sev. agr. 52,25 den., dalm. agr. 74—74,75, 8% Bler. pos. 94 bl., 7% Bler. pos. 84 den. (84 do 84,25), 7% pos. DHB 100 den. — Delnice: Narodna banka 7175 den., Privil. agrarna banka 194—195 drobni kom.

Žitni trg

Novi Sad 4. avgusta. Pšenica: bač. 78—79 kg 2% 166—168; srem. slav. 77—78 kg 2% 163—165; ban. 78—79 kg 2% 162—168; bač. ladja Tisa 78 do 79 kg 179—180; bač. ladja Begej 78—79 kg 177—178; bač. ban. ladja Dunav 78—79 kg 176 do 178; srem. ladja Dunav 77—78 kg 174—176; srem. ladja Sava 77—78 kg 172—174. Oves: bač., srem., slav. 117,50—120. Moka: bač., ban. og ogg 265 do 275, 245—255, 225—235, 195—205, 165—175, 120 do 125; srem., slav. og ogg 260—270, 240—250, 220 do 230, 190—200, 160—170, 120—125. Otrobi: bač., srem., ban., juto vreče 89—93; bač. juto vreče ladja 91—93. Ostalo neizpremenjeno. Tendence lahka. Promet srednji.

ljivost in vztrajnost. Velik del dežele je bil svoj čas pod morjem ali pa zamočvirjen, posebno na severu, a z velikanskim trudom in žrtvijo so izsušili velik del ozemlja ter ga spremenili v rodovito zemljo. V zadnjih letih pa so se vrgli na Zaidersko morje (južno morje) ter ga ločili z močnim jezom od Severnega morja. To je pa najbolj prizadelo Vohendamec (znamenita ribiška vas ob Zaiderskem jezeru), ki sedaj seveda ne bodo mogli tako ribariti. Mnogo ribičev in mornarjev se je oprijelo drugega posla. Nekaj jih dela v tovarni za čevlje.

Ze zunanost holandskih hiše, lepo tlakovane ceste in lepo in skrbno negovani vrtovi, polja in gozdovi pričajo o marljivosti, snažnosti holandskega ljudstva. Dežela sicer ni bogata na rudah (razen v južnem delu dežele), pač pa ima mnogo ilovice in peska, iz česar delajo opeko, ki jo uporabljajo tudi za tlakovanje cest.

Ker je dežela ravna, ima skoraj vsak svoje kolo. Nad dva milijona je koles, na vsakega žestega Holandca pride en avtomobil. Tudi redovni bratje, nune in bolničarke se vozijo na kolesih. Vsaka družina ima radio, ki ga kar ne bi mogli pogrešati.

Severni del dežele je pretežno protestantski in tudi bogatejši, južni pa katoliški in revnejši. Ker je dežela imovita, tudi v časopisju ne čitaš o vlomih ali ubojih. Popolnoma brezskrbno sem lahko pušal svoje kovčke in hodil okoli po postaji. Tudi v vlaku lahko kaj pozabiš, pa boš dobil vse lepo nazaj.

Mnogo, mnogo bi se lahko naučili od marljivega holandskega ljudstva. Mnogo Holandcev bo v prihodnjih letih obiskalo tudi našo ožjo domovino in rad bi videl, da bi odnesli od nas samo najlepše vtise.

Golobč Peter.

Kulturni obzornik

F. Samec: Slovenski stavek ali jezikovni pouk v ljudski šoli

1937, str. 64.

Zaradi vse bolj pogostih očitkov, da učenci ljudskih šol prihajajo z vedno pomanjkljivejšim jezikovnim znanjem in gimnazijo, se je F. Samec, šolski upravitelj pri sv. Marku pri Ptujju odločil, da napiše kratko navodilo za jezikovni pouk v ljudski šoli na analitični podlagi. Jezikovni pouk naj bo podlaga za vso nadaljnjo izobraževanje, zato pa je treba imeti o njem čvrste pojme. Samec se ne peča v tej pedagoški knjižici z jezikom kot takim, z njegovim postankom, čistočo in pravilnostjo, temveč skuša samo praktično pokazati, kako naj se uči v ljudski šoli temeljni pouk o funkcijah posameznih besed v stavku, torej nauk o prostem in zloženem stavku ter o prireditvi in podredu. To, kar smo svoj čas imenovali »analiza stavka« in ki je tudi v naši mladosti tvorilo most iz ljudske šole v gimnazijo. Sodeč po besedah pisatelja, je sintetična metoda poučevanja jezika v ljudski šoli odpovedala, ter zato ta brošurica pomeni v nekem oziru vrnitev k Schreinerjevemu in Bizjakovemu pedagoškim metodam, sestavljenim na temelju klasične filologije. Pedagozi naj ugotovljajo, v kolikoli je ta metoda primernejša in sodobnejša, nam se zdi, da je Samec snov zelo nazorno razložil, jasno in razumljivo, ter bi brošuro priporočali ne samo učiteljem, temveč tudi vsem dijakom tako ljudskih kot nižjih srednjih šol, ki žele spopolniti in razumeti analizo stavka, kar je osnovnega pomena za vsek nadaljnji jezikovni pouk.

Dve srbski knjižici o aktualnih vprašanjih. — V socialistični knjižnici »Oslobodjenje«, ki nosi podnaslov »Biblioteka za ekonomske, socialne, politične in kulturne probleme«, sta nedavno izšli dve aktualni knjižici (po 3 din), in sicer: Dr. Z. Topolović

unitaristov, avtonomistov in federalistov ter tistih, ki se bore za zgodovinske meje pokrajin. Potem konstatira, da je sedaj »sicer napetost velika, toda vsi resni politični krogi so opustili svoje ostrine: resnične sile so izmerjene, vsi umetni poizkusi so propadli, vsi politični ljudje in skupine, ki so zakoreninjene v svojem narodu, nimajo niti razloga niti opravičila več, da bi se zavlačevali ta odločen korak k rešitvi te dolgotrajne ustavne krize.« Stališče socialistov pa je »proti centralizmu, toda za eno državo ter za več avtonomnih, oziroma federativnih edinic, organiziranih okrog glavnih centrov, toda brez ozira na zgodovinske meje«. Nekako v smislu štirih pokrajin: srbske, hrvatske, slovenske in mešane (Sarajevo). O brošurah referiramo kot poročevalci, veseli, da se je tako že v javnosti začelo razpravljati o ustavnem problemu, ki je za našo državo brez dvoma najvažnejši.

Madžarska senzacija 1937. Madžarski literarni svet ima svojo senzacijo, kakršne že dolgo ne pomin. Našli so namreč edino in doslej neznano izvirno fotografijo svojega najslavnejšega lirika Sándorja Petőfija. Doslej so poznali pesnikovo podobo le z raznih risb in oljnatih podob več umetnikov (Orlai Petrich, Barabás, Mezei, Marastoni itd.) in eno daguez reotipijo. Fotografijo je odkril »neki ubogi človek«, — ime še ni znano v javnosti — v Szombathelyu, ki jo je dobil iz zapuščine slikarja Pavla Pajorja, ki je živel v Parizu in umrl leta 1935. Fotografija je bila posneta leta 1844 v Temesváru. Madžarska literarna zgodovina doslej nič ne ve o pesnikovem bivanju v tem mestu, sklepajo pa, da ga je fotografiral srečal na poti iz Debrecene v Pešto, ki jo je Petőfi tega leta pes opračil. — Petőfi je bil družba, literarna ustanova, ki se bavi le s pesniškim, se pogaja za odkup velike redkosti. Prvi, ki je stvar javno naznanil v reviji »Vasi ezemle«, pa je naš rojak in madžarski pesnik dr. Avgust Pavel. Njegova revija bo tudi prava prinesla posnetek fotografije.

Dr. Albert Bazala, preds. Jugoslovanske Akademije umjetnosti i znanosti v Zagrebu in vseuč.

profesor je obhajal pred kratkim svojo šestdesetletnico. Ker prof. Bazala ni znan samo kot filozof strokovnjak, marveč je tudi priznan javni kulturni in politični delavec, se ga hočemo s par besedami tudi mi spomniti.

Dr. Bazala se je rodil 13. julija 1877 v Brnu na Moravskem. Šole je obiskoval na Hrvatskem, kjer je 1899 dovršil vseučilišče, leto dni pozneje (1900) pa je dosegel doktorat filozofije z disertacijo »Psihološka nauka o apercepciji«. Kmalu pa se je z razpravo »Maruličev moralno-filozofski rad« (1904) habilitiral za prof. etike na vseučilišču, leta 1909 je postal izredni, leta 1912 pa redni profesor teoretične in praktične filozofije in zgodovine filozofije. In na vseučilišču predava vse do danes. Od leta 1922 je tudi pravi član Jugoslovanske Akademije.

Bazala je zelo plodovit filozofski pisatelj, posega pa tudi v pedagogiko in literarno zgodovino (pisal je n. pr. tudi o Askercu) in sodeluje v vseh glavnih zaveznih revijah in publikacijah, kjer je objavil mnogo svojih razprav. Najvažnejša njegova dela pa so: »Zgodovina filozofije« (tri knjige 1906—1912), »Pučka sveučilišna predavanja« (tri knjige); vedeti moramo, da je bil Bazala med ustanovitelji zagreb. Ljudskega vseučilišča. Dalje je pisal o Fr. Markoviču, o Spencerju in Wundtu, o ideji pravice itd. Zadnja leta tiska svoje razprave v Akademijem »Radu«, kjer je objavil leta 1934 spis »Masaryk mislilac«. Podobno kot Masaryk in Beneš prof. Bazala misli, da trenutna kriza demokracije pomeni le krizo njenih institucij in metod, ne pa njenega duha in njene vsebine.

Bazalino naziranje na svet je voluntaristično-akvizitorno, temeljna črta njegove filozofije pa je dinamizem. Njemu dejavnost ni samo logično zrcalo, ki v statični relaciji fotografira svet in predmete, temveč volja ali derivat volje. Volja je gibalno vsega našega spoznavanja; in ne samo gibalno, temveč kašipat spoznavanja. Duh se ne kaže samo v odločkah uma in logosa, temveč pred vsem v volji in srcu. Vsek ima toliko duše in duha, kolikor si ga priloži, pridobi.

— rid.

Angel varuh Henrika Forda in njegovih 170.000 delavcev

Podobno kakor fevdalni vladarji v srednjem veku morajo današnji ameriški milijonarji, kot diktatorji industrije, vzdrževati lastno varnostno stražo, ki budno čuva nad njimi in njihovo okolico. Vendar skoro nobeden ameriški milijonar nima tako velike armade delavcev kot Henrik Ford ki zaposluje 170.000 ljudi. Radi tega morajo biti v njegovi varnostni službi izredno sposobni ljudje, ki so sijajno organizirani.

Smelo moremo povedati, da je človek, ki stoji na čelu straže H. Forda, Harry Bennet napravil veliko kariero in ga Amerika smatra za

najboljšega detektiva Združenih držav.

Njegov uradni naslov je: »Šef personalnega oddelka podjetij H. Forda v Detroitu«. V resnici je on poveljnik tajne policije v podjetjih in pazi kot dobri angel varuh, navadno neviden, ter stane v ozadju vse varnostne mreže okoli svojega gospodarja in njegove armade delavcev. Pogumna odločnost, bliskovita razumnost H. Benneta so že večkrat rešile življenje tako H. Fordu kakor štabu njegovih glavnih sodelavcev.

Zanimivo je, da je mladi Bennet kazal talente za umetnost. Kot 16-letni mladenič je bil priden učenec v slikarski šoli. Ko pa je spoznal, kako hitro zatemni slava največjih umetnikov v Ameriki, je takoj opustil umetniški čop in barve ter vstopil v vojno mornarico. V kratki dobi je zaslovel pri vseh mornarjih kot najboljši mojster v boksanju. Vendar ni obsedel na lavorikah slave, ampak je prešel k potapljačem. Gotovo sta ga do tega gnala njegova inteligenca in neustrašenost, kar je pri potapljanju najpotrebnejše.

V tem je postala pozorna nanj ameriška tajna policija, k čemer so močno pripomogle njegove izredne risarske zmožnosti. Šele tedaj je Bennet našel pravo polje življenjskega udejstvovanja. Bil je sprejet v Fordove tovarne kot navaden delavec z imenom H. Raese. Ta čas so se pojavljala v Fordovih delavnicah

pogosta dejanja sabotaže,

ki so zavzemala vedno nevarnejši obseg. Brzomotorni čolni, ki jih je izdeloval Ford za vojno mornarico, so bili vedno slabši in nazadnje že kar neuporabni. V kratki dobi se je Bennet — H. Raese — posrečilo odkriti povzročitelja v osebi nekega

delavca, ki ga je podkupila tuja država. Nasipal je pesek v motorje in jih tako stalno kvaril. Ko ga je Bennet odkril in predal policiji, je bil predstavljen v Fordov urad kot osebni tajnik; tedaj je nastopil s pravim imenom kot Harry Bennet.

Z železno voljo in čudovito spretnostjo je Bennet organiziral tajno policijo pri Fordu. Vsaka beeda, vsako količkanje nenavadno gibanje vsakega izmed 170.000 delavcev je dospelo do šefa Benneta, za vse je vedel. Navezal je stike z več bandami gangsterjev in dobival od njih dragocene informacije. Le na ta način se mu je posrečilo, da je obvaroval Fordove vnuke pred nameranim napadom »kidnapper-jev«, ki so si pozeleli pol milijona dolarjev. Petnajst banditov so takrat zaprli.

Jasno je, da je Bennet postal ob takem delovanju predmet napadov iz zased podzemlja. Nekolikokrat je

naravnost čudežno ušel smrti.

Njegova hiša je prava trdnjava. Čez dan jo stražijo sluge in tajniki s preizkušenimi mišicami, ponoči pa obdajajo vilo tehnične varnostne naprave in močna luč reflektorjev.

Ko so 1. 1934 izbruhnili v Fordovih tvornicah nemiri, so bili štirje delavci ubiti, nad 30 pa je bilo ranjenih. V najbolj »vročem«² trenutku se je pojavil na pragu vstopa direktorje Bennet, brez orožja, sam, iz oči v oči 3000 delavcem, z nasmehom na ustih. Priletela je opeka in ga lahko ranila na glavi, on pa ni niti trenil. Mirno je spregovoril delavcem in jih s silo dokazov ter pogumno odločnostjo »panak«² tako daleč, da so se mirno razšli na svoja stanovanja. Enako je »panak«² napad banditov, ki so v štirih oklopnih avtomobilih pridrevli, da izropajo 250.000 dolarjev.

»Saj lahko vzamete denar,«² — je rekel Bennet banditom, ne da bi vzel smotko iz ust, in pokazal na vrata v urad, kjer je bila blagajna — »toda opozarjam vas, da sem za temi vrati postavil dva ducata izvrstnih strelcev in da nobeden od vas ne bo šel tod s celo kožo. Dam vam 10 sekund za premislek. Toda potem!«²

Banditi so presenečeni obstali. Molče so zlezli v avtomobile in se odpeljali, kajti nihče jih ni zadrževal in vse je bilo tako nenavadno — za vrati pa nikogar...

V Kairi so takole proslavili dan kronanja mladega kralja Faruka I. Na sliki je parada egiptovskih čet

Resnična zgodba iz starega veka

Diogenes je bil zares čudovit možak. Saj se je tudi učil pri zanimivem modrem Antistenu, odličnem ciniku.

V njegovem času je vladal po zemlji mogočni kralj Aleksander Veliki. Povsod je imel prijatelje, še več je imel sovražnikov. Bil je pa le najslavnejši kralj. Iz njegovega življenja nam je znanih več prav mičnih povestí. Najlepše so tiste, ki jih je doživel s slavnimi možmi.

Naj povemo le eno. Aleksander Veliki je potoval po zemlji. Prišel je tudi v Korint, slavno in bogato mesto. Najbolj slaven pa je bil takrat Korint po znamenitem možu, v sodu prebivajočem in ki je pil iz grgišča. Ime mu je Diogenes (= Zevsov sin).

Kako bi bilo mogoče, da ga veliki kralj ne bi obiskal? Ni bilo mogoče!

Zato jo kralj mahne s spremstvom pred svojevrstno palačo — sod kjer se je modrec vprav sončil.

Aleksander bi se bil rad skazal, da je kralj, in povedal, da ljubi modrece, zato je dejal: »Preljubi

Diogenes, izprosi si milost kakršnokoli in dal ti jo bom.«²

Diogenes pa — ne bodi len — porabi priliko in de:

»Kralj, pojdi s sonca, ti in tvoje spremstvo.«²

Kako odkritočrčen je bil Diogenes!

Aleksander Veliki je bil tako vesel odgovora da je odvrnil: »Če ne bi bil Aleksander tako mi kučka, Diogenes bi bil rad.«²

In še to se pripoveduje, da je bil Diogenes na svojo palačo tako ponosen kot kralj na svojo, pa je svojo le bolj ljubil, menim.

No, ali ni bil Diogenes res tič?

Nekaj novega o soncu

Mogočne skupine peg se razprostirajo čez sončno oblo. Te dni so bile pege celo v središčnem meridianu in je pogled nanje skozi daljnogled vprav veličasten. Ko sonce vzhaja, jih moreš celo s prostim očesom videti, kar ni vsakdanja prikažen. Iz tega spoznamo, da je zdaj delovanje sonca spet jako živahno. Na sto in sto tisoče kvadratnih milj teh velikanskih tvorov pokriva sončno površino in zvezdoslovci pravijo, da so sredi peg opazili več izbruhov. Polagoma se bodo pege razvlekile in izginile na zahodnem robu sonca.

Prav zdaj delajo jako posrečene poskuse, da bi v podrobnostih obdržali delovanje sonca na filmu. Take poskuse so že delali na gori Pic du Midi v južni Franciji. Ondotni observatorij je v višini 2900 m in je podružnica glavne zvezdarne v Toulouseu. Na filmu spoznaš tu in tam veličastne izbruhe v pegah. Orjaško se dvigajo ti ognjeniki v letoku v višino 400.000 in celo do 800.000 kilometrov! Zdi se, da so dosegli važen pripomoček za proučevanje sončne površine.

Kresnice za vabo uporablja farmar Culler v Severni Karolini, ko ponoči lovi ribe in jih na ta način veliko ujame.

200.000 zlatih rubljev je moskovski osrednji odbor brezbožnikov sklenil dati za kongres brezbožnikov, ki bo letos v Pragi, Bruslju ali Luksemburgu. To pomeni, da polaga boljševizem vse svoje upanje v to, da bi se po svetu razširilo brezboštvo, z njim pa boljševizem!

75.000 ljudi je gledalo lahkoatletске prireditve v londonskem White City stadionu, kjer je na tekmi v teku 880 jardov zmagal Poljak Kukhareki.

Prihod otrok španskih bojnikov, ki so se borili v vrstah Francovih čet; otroci so gostje Rima, kjer so jih slovesno sprejeli in jih bodo preživljali na stroške italijanske vlade

Zabavno sovjetsko življenje

Pričujoče besede naslova je izrekel sam Stalin. Dejal je: »Sovjetsko življenje je zdaj laže in bolj zabavno«. Kakšno pa je resde življenje v resnici?

Neki poljski popotnik, ki se je pravkar vrnil iz Moskve, opisuje v poljskih listih žalostno življenje v boljševiški prestolnici, ki je bolj umazana kot najbolj umazana vas Vzhodne Poljske. Zlasti so opazni shušani obrazi meščanov, saj niso boljševiške plače in mezde prav nič sorazmerne z verziškimi cenami državnih trgovin. Sovjetska država, edina delodajalka v državi, je zaeno največji krvosek sveta, ker izčrpa s temi cenami do pitice vso plačo iz delavca. Slabo storjena obleka stane v Moskvi več, kot more delavec zaslužiti v treh mesecih. Živila so dvakrat, šestkrat dražja kot drugod v Evropi. Če pomislimo, da celo najboljše, najboljše plačani sovjetski delavec ne zasluži v 3 mesecih več ko za najslabšo obleko, potem si moremo misliti, kako so ti ljudje oblečeni in hranjeni. Ker pa večina delavcev, da kmetov niti ne omenimo, ne zasluži niti polovice toliko, je razumljivo, da so moskovske ceste polne vprav razcapanih in esstradanih ljudi s pošvedranimi čevlji.

Popotnik se je čudil, kaj da so ljudje venomer izpraševali, koliko je ura. Ure skoraj nihče nima v Rusiji, to je že razkošje.

Cepprav so vtknili v industrijo nešteto milijard iz ljudskega premoženja izsiljenega denarja, pa v Sovjetiji vedno primanjkuje blaga. V prvih petih mesecih leta 1937 so naredili 250 milijonov metrov volnenin manj in manjka tudi onih 25 milijonov parov nogavic in dva in pol milijona parov čevljev. Ruski delavec se pa tolaži s tem, da si sploh ne bi mogel kupiti teh krasnih reči s takšno mezdo.

V sovjetski Rusiji pa ni zmeda samo v gospodarstvu, marveč tudi na vseh področjih življenja. Leningrajski list »Krasnaja Gazeta«² takole poroča o krasotah mestnih avtobusov:

»Vsem so znane lepote, ki čakajo potnike v avtobusu: hud emrajd po bencinu, slaba luč, okna, ki jih poleti ne smeš odpreti, umazanija v vozu samem. Naši avtobusi so le tovarna vozila, ki prevažajo blago — potnike. Niti malo niso za ljudi.«²

Dalje se isti list pritožuje, da je v Moskvi samo sedem bolniških reševalnih voz, dasi ima mesto 3 in pol milijona prebivalcev! Na rešilne postaje se pa ljudje obračajo po 350 krat na dan! Ali je potem čudno, da prihajajo reševalni vozovi pre-

pozno, ko je ranjenec, bolnik že mrtev? V Moskvi kroži tale dovtip: Voz se prikaže na kraju nesreče, pa ga pošljejo dalje na pokopališče. Ondi pa povedo, da je dotični ponesrečenec že zdavnaj v grobu in je pravkar dobil nagrobni spomenik...

Stalin vendarle nima tako napak, ko pravi, da je sovjetsko življenje zabavno. Človek se mora le smejeti, ko sovjetski listi prav resno poročajo, da so urednika nekega lista zaprli zato, ker je nalašč dopustil, da so bile tiskovne napake v listu in je zato protiboljševiški element!

Vse tako in enako čitaš v sovjetskih listih. Ali si more človek misliti, kako strašna mora biti sovjetska resničnost? Stalinove besede o lahkem, zabavnem življenju so pač strahoten dovtip surovega rablja.

»Le kam sta kaznjena ušla?«

Čudežno ozdravljenje v Lurdu

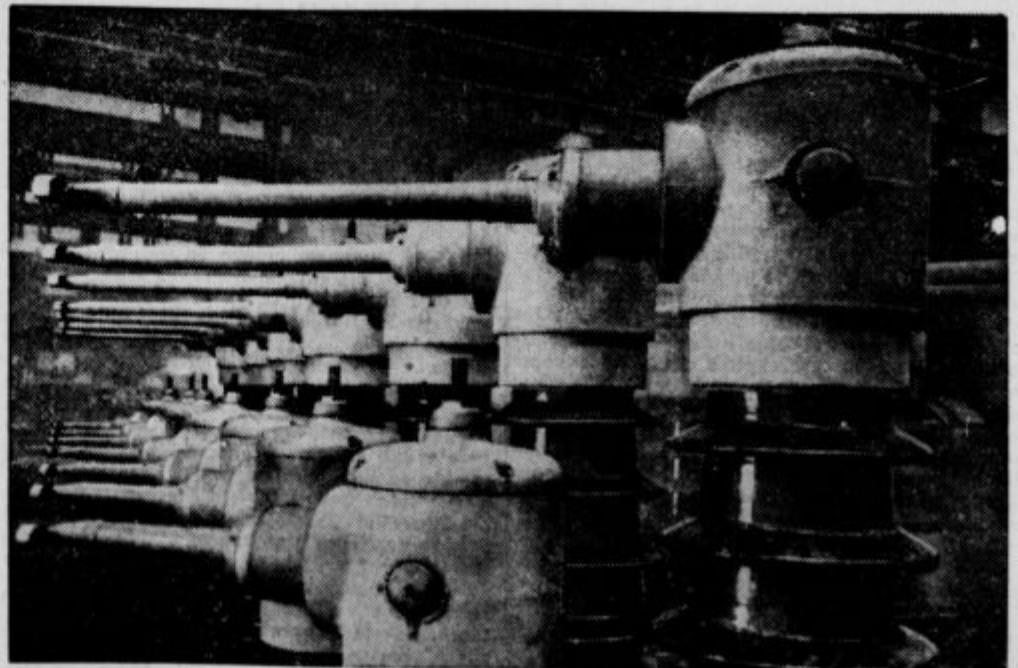
Stalni zdravniški urad v Lurdu je nedavno pripoznal ozdravljenje, ki ga ni moči naravno razložiti in ki se je hipoma zgodilo v Lurdu.

Izenada je ozdravela gospa Pouville iz francoske vasice Saint Vincent de Paul, ki se je lani udeležila božje poti v Lurdu. Preden je dospela tja, je imela 7 mesecev bolečine, ker je imela čir v želodcu. Bolečine so bile jako hude in tudi krvavela je iz želodca. Zdravniki so izjavili, da ne bo nikoli ozdravela. Kakor uradno poroča »Journal de la Grotte«² je bolnica hipno ozdravela takole: »Dne 27. maja 1936 je bolnica prispela v Lurd in se je okopala v votlini. Vso prepadeno in oslابلjeno so nato odnesli v njen hval, kjer je kmalu omedlela. Ponoči se ji je dvakrat vzdignila kri iz želodca. Dne 29. maja, na dan njenega odhoda, se je še enkrat okopala in je začutila, kako ji je bilo iznenada bolje, vse bolečine so izginile. V hotelski sobi je celo hodila, česar več mesecev ni zmogla. Krvavitev ni bilo več in ko se je povrnila v bolnišnico v Daxu, je mogla spet vse jesti. Do 4. junija se je zredila za 4 kg in 9. junija je popolnoma zdrava odšla iz bolnišnice.«²

Ko je minilo leto po tem ozdravljenju (ker toliko časa vedno čakajo po čudežnem ozdravljenju) in ko so jo zdravniki še enkrat skrbno preiskali, je stalni zdravniški urad objavil poročilo o tem čudežu.

»Kje se dobiva?«² — »Kjer hočeš.«² »In kdaj?«² »Kadar hočeš.«² »Torej v redu. Na svidenje!«²

To niso topovi, ampak so električna ekspanzivna vtikala za 100.000 voltov, ki izključujejo sleherno eksplozijo ali ogenj.

Stalin je dal zapreti morilec iz Madžarske. Dosedanji načelnik tajnega oddelka kominterne, Bela Kun, ki je dal v komunistični dobi na Madžarskem na stotine nedolžnih ljudi pomoriti in jih je veliko tudi lastnorčno ustrelil, je bil visoka oseba v rdeči Rusiji; zdaj pa je v Moskvi zaprt.

Kongres Pax Romane

Pariz, 29. jul. Pax Romana nadaljuje svoj kongres v velikem navdušenju in sijaju. Na koncu študijskih dni v Bruffemontu je bil občni zbor Pax Romane, ki se ga je udeležilo po svojih zastopnikih 30 federacij. Tu je bilo podano poročilo o delovanju Pax Romane v preteklem letu, nato pa so bile volitve. Soglasno je prodrl predlog, da naj bo prihodnji kongres Pax Romane v Jugoslaviji in sicer naj ga vodi in organizira Slovenska dijaška zveza.

V četrtek, 29. julija, se je začel v Parizu prvi kongres Pax Romane, ki je ves posvečen vprašanju o možnosti zaposelitve mladih brezposelnih intelektualcev. V Parizu so prišli še novi zastopniki iz najrazličnejših krajev, predvsem pa iz Italije, Anglije, Francije, Češkoslovaške in Španije. Velik pomen in ugled, ki ga uživa Pax Romana kot mednarodna zveza katoliških študentskih organizacij, nemoreno razvideti iz dejstva, da so je otvoritve kongresa udeležili tudi kardinal Verdier. Otvoritev je bila v veliki dvorani »Foyer International« poleg »Eglise des Etudiants«. Oboje je zgradil za katoliške študente kardinal Verdier. Tudi francoska vlada je spoznala veliko duhovno silo, ki jo predstavlja v svetu Pax Romana, zato je tudi francoski zunanji minister poslal na kongres svojega zastopnika. Posebno ljubeznivo je sprejela kongresiste pariška občina. Samo po sebi je umevno, da je bil zastopnik pariške občine navzoč pri otvoritveni službi božji in pri otvoritvi kongresa.

Ne morem žal podrobno opisovati poteka pariškega kongresa Pax Romane, idejno tako bogatega in navdušenja polnega, ki se ga stalno udeležuje nad 600 delegatov iz vseh delov sveta. Le nekatere najvažnejše dogodke naj omenim. V četrtek ob pol 9 zjutraj je bila pontifikalna sv. maša, katere se je udeležil tudi kardinal Verdier. Takoj po sv. maši je bila slavnostna otvoritev vprilože za navedenih zastopnikov. Max Legendre, letošnji predsednik Pax Romane, pozdravil odličnike, častnike, kongresiste. Nato govori o zgodovini in dosedanjem delu Pax Romane. Za njim nastopi navdušeno pozdravljen, kardinal Verdier, ki se najprej zahvali zastopnikom države in občine pariške za obisk, nato želi vsem kongresistom dobrodošlico v Franciji, kjer jih je zbrala božja ideja. Ves ginjen govori o sedanjem vrenju v svetu, o novem socialnem redu, o zvestobi francoske cerkve Rimu, ki mu ni bila nikdar tako zvesta kot danes; o židovih, ki so pred nekaj dnevi preplavili Pariz in vzklikali živel Kristus, vstani katoliška Francija; o idealih Pax Romane; o brezposelnosti mladih intelektualcev; o mednarodnem pomenu Pax Romane in o pomenu, ki ga ima za usodo sveta in za pravo krščansko civilizacijo katoliški svet. Zdi se, da kar ne more končati, ko gleda toliko vedrih mladih obrazov, toliko silo, toliko moč mladine, ki je pripravljena raznesti in uresničiti seme njegove besede po vsem svetu.

Zastopnik francoskih študentov se je po kardinalovem govoru zahvalil kardinalu za neizmerno veliko delo, ki ga je izvršil za dvig francoskega katolicizma in za francosko dijaško mladino. Obljubil mu je, da nam bodo francoski študentje po končanem kongresu pokazali edinstvene uspehe kardinalovega dela v pariških predmetih, kjer gradi in je večinoma že zgradil 100 cerkev.

Predsednik je nato prečel pismo kardinala Pacellija, ki v imenu sv. očetla pozdravlja in blagoslovja naš kongres, nato pa so bila prečitana druga številna pozdravna pisma in brzojavlj najrazličnejših dostojanstvenikov in organizacij.

Sledili so pozdravi zastopnikov prisotnih delegacij; Avstrija je prva po abecedi. Eno najbolj poudarja: katoliški in socialni smol! Sledi Danska, Belgija, Kanada, Finska, Francija, ki ima kar tri zveze, Velika Britanija, Nizozemska, poudarja jo idejo Kat. akcije in misijonstva; Madžarska, Irsko; pri Španiji se moram malo ustaviti. Španski zastopnik ugotavlja, da je vsled državljanske vojne vse delo španskih katoliških študentov razbito, knjižnice razdejane, večina študentov na fronti. Toda španski delegat zagotavlja, da se njegovi tovariši na frontah bore za iste ideale, za katere mi tu manifestiramo. Mnogi so že padli zanje. Po zadnjih preizkušnjah hočejo biti še bolj katoliški, še bolj navezani na Pax Romano. Rudi Salat, tajnik Pax Romane je po pozdravu španskega delegata, posebno toplo in pristržno pozdravljenega od šeststo tovarišev in tovarišice, predlagal, naj kat. dijaške organizacije ne ostanejo samo pri navdušenju in besedah, temveč naj nudijo španskim tovarišem izdatno duhovno in gmotno pomoč. Moralno pomoč v širjenju resnice o španskih dogodkih, ki so po večini zaviti v meglo marksističnih laži, naša gmotna pomoč pa ni pomoč v orožju, temveč v knjigah, katoliških časopisih, revijah. Dijaške zveze naj za nekaj časa povabijo k sebi španske tovariše in jim pokažejo svoj način dela, svoje življenje, da bodo lahko uspešne delali za rešitev svoje nemirne in nesrečne domovine. Ta predlog je bil sprejet.

Razstava in predavanje o popolni romantiki

Ljubljana, 4. avgusta.

Nemški pisatelj Edmund Zscheile je v ponedeljek zvečer pri Mikliču predaval o svojem potovanju okoli sveta. Predavanje je bilo združeno z razstavo redkih zanimivosti, ki jih je nabral na svojem potovanju po Egiptu, na Kitajskem, Japonskem in drugod. Nekateri razstavljeni predmeti so zelo dragoceni in so zbudili veliko pozornost med obiskovalci. Tako predvsem glava in roka mlade egiptanske princeske, ki jo je predavatelj izkopal kot mumijo v Egiptu in cenil njeno starost na 5000 let. V grobu mlade princeske je našel še nekaj drugih predmetov, tako n. pr. balzain, s katerim so stari Egipčani konzervirali trupla umrlih. Razstavljen je bil tudi papirus, predhodnik našega papirja, več vrst platna, ki dokazuje, da so stari Egipčani že pred 5000 leti znali spretno tkati, potem vrečico z biseri, ki je pokopnik ščitila pred hudobnimi duhovi, različne figure iz lesa, strupenega pajka, malo egiptansko kačo, ki je najbolj strupena kača na svetu, zlahke kamne vseh vrst, mnogo svojih slik iz Orienta, med katerimi je posebno lepa slika Kristusovega groba v Jeruzalemu.

Predavanje g. Zscheileja je bilo prepleteno z neštetimi romantičnimi dogodivljaji. Dne 4. apr. 1924 se je s svojim popotnim tovarišem odpeljal v Aleksandrijo, odkoder sta krenila v Egipt, v deželo Nila. Ponokod so Arabci svetovna popotnika sprejeli naravnost s kraljevskimi častmi in presenetljivo gostoljubnostjo. Tako jima je neki arabski poglavar nakupil hrane, s katero so otovorili tri osle, ter jima nato velel, naj ostaneta pri njem kot gosta, dokler ne pojesta vsega. Ko sta srečno premostila razne nezdore in zapreke, sta odšla peš v Palestino. Morala sta skozi puščavo Sinaj, kjer je snežilo. Prenočila sta v sotoru beduinskega poglavarja. Snega beduinci še nikoli niso videli. Pokusali so ga in klicali: »Ni sladkor! Ni sladkor!« Poglavar

log je bil z nepopisnim navdušenjem sprejet kot uradni sklep Pax Romane.

Tudi pri Italiji smo se ustavili. Po pozdravu italijanskega delegata je predlagal Rudi Salat prošnjo, ki naj jo Pax Romana pošlje v Rim za beatifikacijo Piera Giorgija Frassattija, ki naj postane simbol modernega katoliškega akademika. Sledi Litva, Luxemburg, Peru, Poljska, Ukrajina, Romunija, tri švicarske zveze, Čehi, Slovaki, Podkarpatski Rusi, Slovenska dijaška zveza, hrvaški zastopnik, Avstralija, Nicaragua; zastopnica bolgarskih katoliških akademikov in akademičark pozdravljala kongres in pravi, da se tudi oni hočejo organizirati in se pridružiti Pax Romani. Zastopnik USA obljublja ustanovitev novih organizacij.

Popoldne smo bili zopet presenečeni. V katoliškem inštitutu nas je sprejel in pozdravil rektor tega inštituta, kardinal Baudrillart. Ob stopnicah, ob katerih so padli v času revolucije francoski duhovniki kot mučeniki za katolicizem, nam je kardinal Baudrillart tolmačil pomen in zgodovino katoliškega inštituta ter pomen katolicizma v Franciji, ki je že nekoč bila in hoče zopet postati prva katoliška država v svetu. Po kardinalovem govoru so bile v katoliškem inštitutu seje sekretariata Pax Romane, in sicer: misijonskega, tiskovnega, socialnega, Pro reditu, medicinskega, juridičnega in farmacevtskega.

Zvečer se je nadaljeval kongres v Foyer International. Celotni pogled na problem mladih brezposelnih intelektualcev nam je podal p. Mare Dubois iz Pariza, o profesionalni orientaciji je govoril dunajski univerzitetni profesor dr. With. Winkler. Sledilo je še predavanje o razdelitvi intelektualcev med velikimi mestnimi centri in podeželjem, nakar je bil kongres za ta dan zaključen.

Pariz, 30. julija.

Pax Romana je določila 30. julij za »Journé de l'exposition«. Kongresisti smo bili ta dan od jutra do večera na razstavnih prostorih. Pa tudi tu se je vršilo vse v znamenju kongresa katoliške dijaške mladine.

Zjutraj ob 9 je bila sv. maša za vse kongresiste v papeškem paviljonu. Daroval jo je pariški apostolski nuncij Valerio Valeri. S tem je v imenu sv. stolice očito poudaril velik pomen pa tudi velike naloge, ki jih ima katoliška dijaška mladina v svetu. Upam, da bomo prihodnje leto tudi Sloveni in Jugoslavoani sploh znali ceniti važno vlogo Pax Romane in temu primerno ravnati. Kardinal Baudrillart se je prejšnji dan tako navdušil za mladino, ki zboruje na kongresu Pax Romane, da se kar ni mogel odzvati na nje in je tudi večerj prihitel k nuncijevi sv. maši, nato pa si skupno z ostalimi kongresisti ogledal papeški paviljon. Cerkveni govor je imel pri tej sv. maši Marius Besson, škof Lausanne, Genève in Fribourga ter častni predsednik Pax Romane. Poudaril je pomen sv. maše, ki jo je daroval reprezentant sv. očetla. Čudovito je znal bodriti katoliško mladino k zvestobi času, v katerega smo postavljeni in k zvestobi sv. Cerkvi in njenemu nevidnemu šefu — Kristusu ter vidnemu šefu, sv. očetu.

Popoldne nas je v La Comédie des Champs-Elysées sprejel predstavnik pariške svetovne razstave Adéodat Boissard, ki je nazval svetovno katoliško mladino, borečo se za duhovne vrednote, baklo vsega sveta. Zvečer so nam priredili francoski akademiki v papeškem paviljonu predstavo Ghéonovega »Križevega pota« in »Emaških romarjev«. S tem je bil kongres za dan opravljen.

Pariz, 31. jul.

Danes je bil kongres Pax Romane kar na treh krajih: Montmartre, Chantiers du Cardinal in Foyer International. Zjutraj je bila v baziliki Srca Jezusovega na Montmartre sv. maša vzhodnega obreda. Daroval jo je veliki prijatelj Slovencev, g. Grinjob. Velikašen in ganljiv je bil prizor, ko so vsi kongresisti pristopili k sv. obhajilu. Popoldne je govoril tajnik Pax Romane Rudi Salat o misijonistični zaposelitvi katoliških intelektualcev v misijonističnih krajih ter v latinskih deželah Južne Amerike. Te dežele so katoliške, toda nimajo dovolj strokovno in svetovnonazorno izobražene katoliške inteligence. Danes preživljajo ero liberalizma, močno so že podvržene komunistični propagandi. Južna Amerika, ki bo igrala v svetu vedno večjo vlogo, bo postala v nekaj letih prepuščena komunizmu, če je ne bodo rešili evropski katoliški inteligenti.

Popoldne smo si ogledali nekatere predele rdečega pariškega pasu, kjer gradi, oz. je že gradil kardinal Verdier za duhovno popolnoma zapuščene delavce 100 cerkev. To so znane Chantiers du Cardinal, ki bodo stoletja pričale o silni delavnosti kardinala Verdiera za znano Kristusa Kralja v Parizu in Franciji sploh. Nocoj bo govoril v Foyer International Henri Ghéon o sodobni francoski katoliški literaturi. Vsebinsko njegovega govora bom opisal v prihodnjem poročilu. —n.

je gosta obdoližil, da sta čarovnika in ju je obsodil na smrt. Popotnika sta se rešila z zvijačo in prepovala vso Palestino. Bila sta gosta tudi Ibn Sauda, kralja Arabije.

Nadaljevanje svojega potopisa je Zscheile povezal s slikovitimi skiptičnimi slikami, ki prikazujejo antične tempelje, sfinge, Kristusovo drevo v vrtu Getzemani, kapelo vnebohoda, zid vzdihov, grobnico nekdanjih kitajskih cesarjev, kitajski zid, svetišče v Pekingu, največjo pagodo na svetu, pokrito s pravim zlatom itd. Popotnega tovariša Pelza so japonski roparji ubili, nakar je Zscheile potoval dalje sam. 1. avgusta 1930 je imel 40.000 km poti za seboj in njegovo potovanje okoli sveta je bilo končano.

Številni poslušalci so zanimiva izvajanja simpatičnega predavatelja nagradili z zasluženim aplavzom.

Litija

Smrtna kosa. V Gradcu pri Litiji je umrl posestnik in gostilničar Avgust Vrhovec, star komaj 55 let. Pokojni Gustl je bil daleč naokrog znan trden gruntar in gostilničar, ki je prišel v Litijo z Vač, kjer mu je tekla zibelka v znanju »Klinčevic domačiji«. Pokopali so ga na farnem pokopališču na Vačah ob spremstvu množice sorodstva in znanstva. N. p. v. m.

Zadnji naliv tudi litijski okolici niso prizanesli, sicer na polju in njivah niso naredili posebnih škod, zato pa so nalivi močno poškodovali naše ceste, posebno tiste, ki so speljane po naših hribovitih krajih. Litijski cestni odbor je takoj ukrenil vse potrebno, da se ceste čimprej popravijo.

Litijska meščanska šola stopa letos v svoje tretje leto ter si je moral upravni odbor preskrbeti novo učilnico za tretji razred. Ze je kazalo, da se bo morala ta tretja učilnica namestiti kje drugje, ne pa v zgradbi predilniških stavb, kjer sta doslej gostovala prva dva razreda meščanske šole. Pa je situacijo v zadnjem trenutku rešil ravnatelj predilnice g. Josip Donth, ki je v svojem

znanem stremeljenju za napredek litijskega šolstva zastavil svoj vpliv in dosegel od osrednjega ravnateljstva, da je predilnica odstopila tretjo sobo za učilnico meščanske šole. G. ravnatelju Donthu za njegovo naklonjenost meščanski šoli iskrena zahvala in priznanje. Upravni odbor je že oddal izdelavo celotne opreme za novi razred i. s. najnižjemu ponudniku litijskemu nizarskemu mojstru g. Emilu Koprivnikarju, ki je bil za cel tisoč nižji od obeh ostalih ponudnikov. — Oprema mora biti izdelana do 9. septembra, tako da bo tretji razred brez vsake ovire pričel redno s poukom.

Plaj

Protituberkulozni dispanzer v Ptuj v sled dopusta šef-zdravnika dr. Okolo-kulaka v času od 4. do 30. avgusta ne bo posloval.

Novo mesto

Protituberkulozna liga v Novem mestu zelo živahno deluje. Vzdrževanje dispanzerja je zelo oteženo v teh časih, ko ni denarja. Kako pa je dispanzer potreben za naš kraj in delno za sosedna okraja Črnomelj in Krško, je dokaz zelo številni obisk v dispanzerju v svrhu preiskave. Koliko je za jetiko bolnih, ki bi brez preiskave blodili v negotovosti ter prej ali slej podlegli tej kruti bolezni. Na ta način pa je omogočeno pravilno uspešno zdravljenje ter s tem pomagamo tem ljudem in obvarovani so pred okužitvijo tudi drugi, katere bi ti jetičniki okužili, ker ne bi ozdraveli in se ne vedeli ravnati ter paziti. Nastaja pa resno vprašanje, ali bo liga zmogla vzdrževati dispanzer z ozirom na velike izdatke, katere ima pri tem. Trudi se njen odbor na vse načine, kje dobiti potrebnih virov. Sedaj se je odločil, da bo imel dne 8. avgusta dopoldne na trgu Kralja Petra II. tombolo. Dobitki so krasni in so vse dar dobrih ljudi. Naproša pa liga, da bi vsak, ki količjak premore, še daroval in takoj po-

slal dobiček odboru. Vabljeni so meščani in prebivalci tukajšnjega okraja, kakor tudi delno iz okrajev Črnomelj in Krško. Dobitki se pošljejo kar na ekspozituro OUZD v Novem mestu, kjer ima liga sobo za shrambo. Zelo hvaležna pa je liga za denarne prispevke. Začele so se že prodajati tablice za tombolo. Tablica stane 2 din. Ne odklanjajte prodajalcev, ker s tem darujete za veliko socialno ustanovo in je tudi dana možnost, da prejmete za 2 dinarja lep dobiček. Popoldne v nedeljo ima liga veselico pri g. Murnu na Bregu. Ves dobiček je namenjen izključno le dispanzerju. Ze danes vlnudno vabimo, da ne pozabite tega in veselico obiščete. Ves dan bo nagradno kegljanje za dobičke. Pomagajte najbolj nesrečnim — jetičnikom, da ozdravijo, obvarujemo pa tudi zdrave, da se ne bodo okužili.

Nov vodni zbiralnik — nujna potreba Novega mesta. Danes, ko se je mesto že močno razširilo in je na mestni vodovod priključen tudi precej okoliških vasi, tako da mora vodovod, ki je bil zgrajen za ca. 2.500 prebivalcev, preskrbovati z vodo okrog 6.000 ljudi, postaja vprašanje novega vodnega zbiralnika vedno aktualnejše in pereče. Oba obstoječa vodna zbiralnika sta veliko premajhna, da bi mogla zadostiti vsem potrebam današnjega mesta. Zato ni prav nič čudno, če v novem delu mesta »Na Marofu« naenkrat zmanjka vode. Glavni zbiralnik na Grmu more sprejeti komaj 400 kub. metrov vode, oddati jo mora pa dnevno do 1000. Zaradi tega mora biti črpalka v Stopičah dan in noč v obratu. Kljub novi vodni črpalki s pogonom na sesalni plin, ki je obratovalne stroške znižala skoro za polovico, so ti stroški še vedno zelo visoki (okrog 200 din dnevno). Ako bi mesto imelo dovolj velik vodni zbiralnik, bi se stroški obratovanja še dokaj znižali in kar je za vsakega občana najvažnejše, znižala bi se tudi vodarina. — Novi vodni zbiralnik pa bi obenem služil tudi kot vodni čistilnik. Danes je to povsem nemogoče, ko mora voda, ki priteče ob deževnih dež, vsa rjava in blatna, takoj zopet naprej v mesto.

Sport

Razpis

za tekmovalce in vadiatelje plavanja v plavalni šoli v Ljubljani.

A. Tečaj za tekmovalce.

Namen tečaja je, da dobe tekmovalci priliko za izpopolnitev njihovega znanja praktično in teoretično pod strokovnim vodstvom.

Tečaj bo v dneh od 9. do 15. avgusta.

Tečaj je odprt za tekmovalce in tekmovalke, verificirane pri JPS ne glede na klubsko pripadnost. Število udeležencev je omejeno, prednost imajo prej prijavljeni. Pogoj za sprejem je uspešno opravljeni izpit na eni od sledečih prog: 50 m prosto 35 sek., 100 m prosto 1:25, 100 m prsno 1:37, 100 m hrbtno 1:35. Prijavljenci, ki plavajo slabše od predpisane časa, se tega tečaja ne more udeležiti.

Udeleženci tečaja bodo pred pričetkom tečaja zdravniško preiskani.

Prijavnina znaša 20 din skupaj z vstopnino v kopališče in jo je treba poslati skupaj s prijavo. Tečaj vodi trener Bela Hohl. Po končanem tečaju se udeleženci vsi udeleženci medsebojno tekme, da pokažejo svoj napredek.

B. Tečaj za vadiatelje plavanja.

Namen tega tečaja je vzgojiti vadiatelje plavanja, skakanja v vodo in reševanja, obenem pa usposobiti te vadiatelje za delo za razvoj plavanja v kopališčih ali podeželskih središčih in ev. vodstvo tudi plavalne edine. Tečaj obsega: administrativno-organizatorični del, športno-tehnični del in zdravstveno-higienski del.

Tečaj bo v dneh od 16. do 23. avgusta v kopališču Ilirija.

Tečaj je namenjen izurjenim plavalcem, ki imajo veselje širiti plavanje med mladino in bujiti zanimanje na obstoječih kopališčih za plavalni šport.

Prijavnina znaša 30 din skupaj z vstopnino v kopališče, in se mora vpsolati skupaj s prijavo. Tečaj vodijo poznani športni organizatorji, plavalni strokovnjaki in zdravniki.

Ob zaključku tečaja polože udeleženci izpit ter prejmejo potrdilo o absolviranju tega tečaja, ako so zadostili izpitom.

C. Prijave.

Prijavo pošlje za vsak tečaj vsak udeleženec sam na naslov: 1. Splošna plavalna šola v Ljubljani, kopališče Ilirija. Zaključek prijave je dva dni pred pričetkom vsakega tečaja; naknadno se more prijavitli samo tečaj, ako število prijaviteljev to dopušča. Ko se tečaj prične, se prijave ne sprejemajo več. Stroške bivanja in prehrane v Ljubljani mora nositi vsak udeleženec sam.

Razpis

propagandnega lahkooletskega mitinga, ki ga priredi SK Mura v Murski Soboti v nedeljo, dne 15. avg. 1937, ob 3 popoldne na svojem igrišču Stadionu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Murski Soboti v sledečih panogah in s sledečimi vrstnimi redom: 1. tek 100 m jun. C; 2. skok v daljavo sen.; 3. met krogla sen.; 4. skok v daljavo jun. B; 5. tek 400 m sen.; 6. skok v daljavo jun. C; 7. tek 100 m jun. B; 8. met diska sen.; 9. tek 1000 m jun. C; 10. skok v višino jun. C; 11. tek 100 m sen.; 12. stafeta 4 krat 100 m jun. C.

Prijave je poslali najkasneje do 5. avgusta 1937 na naslov: Trncl Ciril, Murska Sobotna, Banovinska bolnica. Prijavnina je po točki in osebi din 2, za moštvo pa din 5. Naknadno prijave se ne bodo upoštevale.

Nagrade: prva dva dobila priznanje. Tekmovanje bo na tekalnišču, dolgem 375 m posutem z ugaski, ki ima 4 nedvigljive zavoje.

Pravice nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov, članov JLAZ-a.

Tekmovanje se vrši po pravilih, odnosno pravilih JLAZ-a. — SK Mura.

ASK Primorje (lahkoletska sekcija). Za nastop na prvenstvu Celja v nedeljo, dne 8. t. m. ob 8 do polnoce na glasbi so določeni naslednji atleti: Polak, gradnik Dušan in Fodor, Slamič, Peterčič, Goršek, Urbančič. Vsi imenovani naj se pred pričetkom tekmoovanja javijo Urbančiču najpozneje pol ure pred pričetkom tekmoovanja. Za prvenstvo Zveze, ki se vrši v petek, 6. t. m., ob 17.30, v soboto, 7. t. m., ob 16 in v nedeljo, 8. t. m., ob 9.30 dopoldne, so določeni naslednji atleti: petek: Kosec, Zorja, Skušek, Srakar, Krapan, Kranjec, Pere, Tavčar in tekmovalci za balkansko stafeto (2 moštvi), v soboto: poleg imenovanih se: Balogh, Kaljček, Jug, Korček, Skaza, Putinja, Požar, Šušteršič, Gabrček, Kovarčič, Welbl, Slanina, Petkovšek, Pogrebnik, Nabernik, Curda, Klen, v nedeljo se: Gašperšič; imenovani morajo vsi izrisu vsakokrat najkasneje pol ure pred pričetkom tekmoovanja. Točne prijave so razvidne v slatnici na igrišču. Načelstvo.

Sekcija lahkooletskih sodnikov JLAZ-a za Dravsko banovino. (Službeno). Za lahkooletsko prvenstvo Zveze za poldneve in klube, ki se vrši na igrišču ASK Primorja na Tyrsevi cesti v petek, 6. t. m., ob 17.30, v soboto, 7. t. m., ob 16 in v nedeljo, 8. t. m., ob 9.30 dopoldne, so določeni vsi gospodje vseh lahkooletskih sodnikov obvezno. Žirija bo sestavljena na licu mesta. Sestanek žirije vsakokrat najpozneje pol ure pred pričetkom tekmoovanja. Prinesite s seboj atoperice. Predsednik: Gorjanc, v. r., tajnik: Sanein, v. r.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila, ki spadajo v delokrog upravnih lista.

Ai bi kačo za zajtrk?

Cesar človek ne pozna, tega tudi noče jesti, vendar se človek privadi tudi nepoznanim jedem. Če se ljudem dozdevajo ostrige tako izvrstne, potem ni vzroka, zakaj bi nam ne teknil polži, polipi, črvi, če nam jih pripravi večja kuharska roka. Po marsikaterih krajih obrežja Sredozemskega morja je vedno manj pomorskih anemon, pač zato, ker jih ljudje vedno več pojedo. V južni Franciji se je že marsikomu vzdigovalo, ko je jedel morskega ježa, a se mu je potem nadvse prikljubil.

Najboljša slaščica na otokih v Tihem oceanu je pa oni čudoviti črv, palodo viridiz, ki se umejniki zanimajo zanj zaradi njegovega »vandranja«. Ti črvi se kar sprivnostno pojavijo dvakrat na leto, v oktobru in novembru, a tudi takrat le za 12 ur, ko je lunin zadnji krajec. Domačini jih z velikim veseljem pričakujejo in bogato okraseno brodoge odpluje s posebnimi molitvami in petjem, da bi bil lov čim bogatejši. Ko se zdani, se prikažejo črvi na morski površini in jih je več in več, dokler jih ni vsa morska gladina živa in se vsa migetajoča plast spremeni v trdo skorjo na vodi. Ti črvi so kuhani prav slastna slaščica, a domačini jih jedo tudi surove in nekateri Evropejci so mnenja, da so ti črvi tedaj zares najboljši.

Na njujorskem trgu so naprodaj marsikake živali, ki nočemo nič vedeti o njih. Tako na primer prodajajo tudi nekega močera, aksolatla, ki ga pripeljejo iz Mehike. Sploh so sladkosnedežem južnih dežel jako priljubljeni ravni plavci, ki se nam že na pogled studijo. Biftek iz kače boe constrictor je naravnost nebeški in salamander je na Japonskem narodna jed...

»Natakar, v juhi je mahu!«
»Oprostite, gospod, nisem vedel, da ste vegetarijanec.«

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič, — Ilustriral M. Sedej.

Medtem pa, ko je Jernač čakal na križišču in potrpežljivo mrmral skrivnostne besede, ki se jih je bil naučil od ciganke: »Hohem... hohom... hohum...«, kar je v ciganskem jeziku pomenilo toliko kot prebrisan lopov, so se okoli njegove hiše dogajale čudovite stvari.

Pet črnih senc se je priplazilo tja kot strahovi: stara ciganka, mlad cigan in naši trije junaki Peter, Nande in Jožek. Ciganka in dečki so ostali

zunaj na preži, cigan pa je zlezal skozi okno v hišo. Kmalu nato je v notranjini zabrela medla svetloba stare leščerbe.

Ciganovim bistrim očem ni bilo treba dolgo iskati skopuhovega denarja. Vedel je iz svojih bogatih izkustev, da takile lakomni starci denarja nikoli ne hranijo v omarah, ampak ga raje skrijejo v kakšen takšen kotiček, kjer ga tatovi navadno ne iščejo: pod trhljo desko v podu, pod slamnjačo v postelji ali v peč. Pregledal in otipal je pod, dvignil slamnjačo, pogledal v peč — in tedaj so se mu zalesketale oči: zvrhana nogavica srebrnikov je ležala pred njim. Iztegnil je roko, pograbil nogavico, upihnil leščerbo in se pognal skozi okno na prosto.

Stara ciganka ga je vprašujoče pogledala in šepnila:

»Bilovengero?«

Cigan pa ji ni odgovoril. V zadovoljnem smehu je pokazal bele zobe in zmagovalno porožil s srebrniki.

Tiho in neopaženo, kot so se bile priplazile, so se črne sence izpred Jernačeve hiše spet izgubile v temo...

¹ Bilovengero: brez denarja.

TEL. 21-24 MATICA

Veliko filmsko delo

Kreutzerjeva sonata

Lili Dagover, Peter Petersen

Glasba: L. van Beethoven, Čaikovski in Chopin

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

Radio

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 5. avg.: 12.00 Obisk v daljnih krajih (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Koncertni plesi (plošče) — 14.00 Vreme, borza — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20.00 Za kratak čas (plošče) — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 20.30 Pevski koncert gđe. Tee Laboš, čl. nar. gled. v Zagrebu (Gotovae) — vmes igra Radijski orkester dela hrvaških skladateljev — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Radijski jazz, vmesne vložke poje g. Mirko Premelč.

Drugi programi

Cetrtek, 5. avgusta: Beograd-Zagreb: 20.00 Opera glasha — Dunaj: 19.25 Vojaška godba, 20.25 Pester koncert, 21.25 Orkestralni in solistični koncert 22.20 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.10 Koncertni orkester, 20.50 Jazz, 21.50 Ciganska glasha, 22.30 Vokalni koncert, 23.00 Salonski orkester — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert, 21.00 Igra, 22.00 Orkestralni koncert — Rim-Bari: 21.00 Simfonični koncert — Praga: 20.00 Vojaška godba, 20.55 Prenos iz Karlovih varov — Varšava: 20.00 Orkestralni koncert, 22.00 Piano — Berlin: 20.10 Plesni večer — Hamburg: 20.10 Orkestralni koncert — Strasbourg: 21.15 Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda«.

Agnes Günther:

Dušica - Rožamarija

Saj se mora vendar tudi v tej deželi najti kak nemški zdravnik! Saj tu je vse, celo nemška cerkev, v kateri se seveda Liza ne počuti domače. Princesa že zopet počiva v svojem spletenem naslonjaču in, hvala Bogu, one strašne preproge, katero Liza toliko mrzi, ne drži v rokah. Princesa zve v božično drevo. Krasnica darila je komaj pogledala. Miss Granger, ki se bolj drhti nego sicer, se je prila zavalit ter se solzi. Nato pa odide k svoji tajništevni večerni zabavi. Kuharica in Angelina sta že odnesli svoja darila in tudi Liza ne ve, ali bi še ostala ali odšla za onima dvema. — Glava ji je tako polna in srce tako težko. Malce se postane ter zre s hrepenečimi očmi na svojo mlado gosposdarico, kot bi iskala pri njej pomoči. Kar iztegne svojo roko ter poboža hokijne veje.

»Liza, ali ni lepo, da nama je knez poslal drevesce iz Braunecke, da se ne čutiva tako osameli tu v tujni? Gotovo te tudi trpinči domotožje, Liza!«

Liza vzdihne globoko. Na to sploh ne sme misliti. Ako bi bili zdajle v Braunecku, bi porekli ljudje: »Ti bedasta Liza, mar so tebi naprtli skrb za princeso?«

»Presvetla, še en zaboj je prispel. Ga smem odpreti?«

»Od koga pa je?«

Ko čita princesa napis: »Roma«, jo hipoma zalije rdečica. Z veliko muko se je Liza posrečilo odpreti zaboj. Najprej izvzame Rožamarija pisemce, ki leži na površini. Zelo kratko je in Rožamarija ga je brž prečitala. Iz mnogih ovojev izmota Liza težek predmet: iz lesa izrezljano, približno tri pedit visoko skupino. Dolga, vitka ženska postava — Liza meni, da je podobna princesi. Z iztegnjeno roko drži od sebe kito, ob kateri plete s svojimi nežnimi prsti. Ostali lasje padajo v pramenih čez pleča ter valove okoli vitke postave. Bosonoga je, v sami erajčki in prozornem krilcu. K deklici se stiska krasna gos z razprostrtimi peruti, kot bi

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglaš Din 2—, Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm široka pešna vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Več mizar. pomočnikov
samostojnih, sprejmeta:
Brata Pangos, pohištvo,
Trata 15 p. št. Vid nad
Ljubljano. (b)

Šiviljo

spretno za otroške obleke
iščem za dom takoj.
Povšetova 4 a. (b)

Zastopnika

dobro vpeljanega v šiviljski stroki, za Ljubljano in širo okolico išče vođeča tovarna. Prednost imajo oni z lastnim avtomobilom. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Agilen« P 12281. (b)

Pisarniško moč

veščo slovenske, nemške in hrvaške korespondence ter drugih pisarniških del za industrijsko podjetje. Lastnoročne ponudbe z navedbo mesta dosedanje zaposlitve ter zahtevno plače je poslati na upravo »Slovenca« pod značko »Stalna« št. 12174.

Vajenci

Brivskega vajenca

ki že dela, sprejemam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12282. (v)

Kupimo

Kupimo
rabljene gume, dimenzije 740x140. »Tesa«, Celovška c. 38. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah
OERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Suhi parketni odpadki
poceni pri F. Vertačnik,
Masarykova 23. (i)

Štajerska jajca

in plaščani vedno v zalogi pri Baloh, Kolodvorska 18, dvorišče. (i)

Buret,

lister in vsa letna oblačila nudi v elegantni izdelavi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (i)

Kovčke, ročne torbice,
aktovke, denarnice, nahrbtniki itd. — v veliki izbiri priporoča IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (i)

Vino

rudeče in belo, dobre kvalitete (tudi slivovko) ugodno prodaja I. Vehovar, Koprivnica pri Rajhenburgu. (i)

Železne postelje

po naročilu, posteljne mreže iz pocinkane in pobakrene žice, ter vrtno zložitve železne stole dobite najceneje pri: Stigulce Pavel, Gospodarska cesta 13, Ljubljana. (i)

»KAPPEL« PISALNI STROJI

so najmoderneje konstruirani, trajni in v cenah brez konkurence. Plačilo v ugodnih obrokih. Zahtevajte neobvezno predvajanje. Rabljeni pisalni stroji se vzamejo v zameno. Samoprodaja pri tvrdki:

Kleindienst & Posch
Maribor
Aleksandrova cesta 44

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.
Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih obrestuje po 4% do 5% po dogovoru. Nove vloge so vsak čas v celoti na razpolago. — Daje tudi kratkoročna posojila po nizki obrestni meri.

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani.
Krekov trg 10, tel. 27-52.

Hranilne vloge

Prve hrvaške štedilnice, Kmetijske posojilnice ljubljanske, Ljudske posojilnice ljubljanske, Jugobanke in Srbske banke kupi takoj in izplača po visoki ceni takoj v gotovini Ag. bančnih poslov Al. Planinšek, Ljubljana, Bethovnova ul. 14, telef. 35-10. (d)

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje

vnovčim

najkulantneje po najvišji ceni

takoj v gotovini
AL. PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova ulica 14, telefon 35-10.

Hranilne vloge

Mestne hranilnice ljublj., dobropise Zveze slovenskih zadrug in vloge Vzajemne posojilnice prodajo po ugodni ceni Ag. bančnih in kreditnih poslov Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I, telefon 35-10. (d)

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monograme hitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. (t)

Kupujte pri naših inserentih

Pohištvo

Več šperanih spalnic

v orehovi imitaciji ugodno prodam, Mizarstvo — Ličen, Celovška 209. (s)

Posedstva

Do nedelje

prodam poceni solidno dvostanovanjsko vilo. — Pod hribom 3/242 (Šiška)

Lepa stavbna parcela

naprodaj. Poizve se pri Slavko Omejec, št. Vid 78, končna postaja tramvaja. (p)

Žaga

s vodnim pravom, turbinski pogon, v gozdnem kraju pri Rajhenburgu naprodaj zagarju ali kmetu s nekaj kapitala. Hosta in zemljišče za malo kmetijo skupaj okrog 45 oralov. Informacije pri: Martin Kozolec, žaga, Rajhenburg. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno naborni posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, komplesov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal

poceni oddam v Mariboru na Radvanjski cesti 9.

Lokal

pripraven za mlekarstvo ali kako obrt oddam v Vrhovčevi ul. št. 1, vhod na Taboru, takoj ali kasneje. Pojasnila daje A. Sarabon, trgovina, Zaloška c. 1.

Razno

Preprosto kosilo

za Bežigradom želi uradnik. Ponudbe s ceno in podatki pod »Snažno« št. 12166 na upravo »Slov.«

Stanovanja

Stanovanje

v visokem pritličju, sestojee iz 3 sob, kabineta, kopalnice, zaprte verande in ostalih pritliklin — posebno pripravno za zdravnika oddam 1. novembra, Resljeva c. 6. — Vprašati pri hišniku. (e)

Lepo 4-sobno stanovanje

z vsem komfortom, v III. nadstr. na Erjavčevi cesti št. 21, oddam za avgustov termin ali za kasneje. Pojasnila daje Sarabon A., Zaloška c. 1.

Trisobno stanovanje

novo preslikano, s kopalnico, tako oddam. Vprašati Bogataj, Kongresni trg 19. (e)

Enosobno stanovanje

samsko, s posebnim toaletnim oddelkom, v visokem pritličju oddam 1. novembra, Resljeva c. 6. — Vprašati pri hišniku.

SOBE

Lepo sobo

oddam eni oz. dvema osebam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12275. (e)

Širite katoliško časopisje!

Generalnega zastopnika za Slovenijo

eprejme čisto domača zavarovalna družba iz Beograda. Ponudbe pod »Z. A.« upr. Slov.

Proda se:

- Parna žaga** (žaga, strojna, stanovanjska hiša, dve novi sušilnici za deske — skupaj 8000 m²) **tik kod vodovoda v Boh. Bell** z dvema polnojarmenikoma v premeru 45 in 65 cm / Lokomobila 85 HP trdke Wolf / Pet ciklular / Razsvetljava električna, pri obratovanju lastna, sicer KDE / Lasten vodovod.
- Železna blagajna** (140x60x60 cm).
- Železna blagajna** za knjige (120x100x60 cm) s pultom.

Poizve se pri lastnici Josipini Vidičevi sedaj v Radovljici št. 83.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

+

Po dolgem in mučnem trpljenju je v torek, dne 3. avgusta ob pol 23 poklical Vsemogočni k Sebi našo sopogo, mamo, sestro, hčerko in teto, gospo

Ano Pečan roj. Vidmar

v 37. letu starosti. Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 5. avgusta ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Ižanska cesta št. 120, na pokopališče k Sv. Križu. Naj počiva v miru! Ljubljana, dne 5. avgusta 1937.

Pečan Frane, soprog;
Cvetka, Franci in Branko, otroci;
rodbine: Vidmar, Škafar, Jare.

trpečega princesinega srca. Kako se čutite osamljeni, tako strahovito osamljeni v tej tuji deželi! — Liza se pominja tujega, črnega, golega gorovja, mimo katerega sta se svoj čas vozili. Vsaka gora posamič jo teži! Tako strašno je oddaljena od Braunecke in od ponočne lučice svoje matere! — In nocoj se je nekaj javilo! Kdo ali kaj, to ji sicer ni jasno, toda javilo se je! Obžaluje, da trenutno ne sme zapustiti princese, sicer bi nemudoma poslala tega le-nega Adolfa po zdravnika.

Ce se Liza le kolikaj zgane, že prosi, moleduje in ukazuje princesa: »Ostani pri meni! Liza, ali more človek vobče toliko trpeti? Ako le ti pri meni ostanesh — Najstrašnejše so oči!«

Brž odgovori Liza: »Presvetla, pripraviti hočem čaj kar tule v sobi na čajniku in bolečine vam bodo lajšali topli obkladki. Ti nikdar nisi v kvar.«

Zdaj sta se obe malce umirili. Končno prinese Liza svojo pesmarico. »Mar naj čitam kakšno pesem?« Tenek zvezek tiči v pesmarici. V njem so pesmi, katere si je smela prepisati pri gospodu samostanskem pridigarju.

»Dobro, Liza, le čitaj!«

In Liza čita v tuji samotni noči, ko se potaplja v luninem svitu palmov vrt, po katerem odmeva šumenje morskih valov, tole staro pesem:

»Kam hočeš vendar, moj gospod?
Se že temni in kasno je.
Obišči moje srčce,
ostani in osreči me!«

»O Liza, kako lepo je to!« In Liza nadaljuje:

»Priatelj, lepo prosim te,
to moje srčce so želje.
Saj veš, da vselej in povsod
si dobrodošel drag mi gost.
Razsvetli me, pokaži pot,
da najdem jo v nebo od tod,
da ne bi zlobna, črna sila
zmotila me in me ubila.
Kadar bo zadnja ura bila,
naj tvoja bo pomoč obila!...«